

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Janniina Korkiamäki & Noora Rantala

Nuorten kokema seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa

Opinnäytetyö

Kevät 2022

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Janniina Korkiamäki & Noora Rantala

Työn nimi: Nuorten kokema seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa

Ohjaaja: Päivi Rinne, Osaamisalajohtaja

Vuosi: 2022

Sivumäärä: 42

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia nuorten kokemaa seksuaalista häirintää sosiaalisen median kanavissa. Tutkimus on toteutettu yhteistyössä kahden Seinäjoen yläkoulun kanssa. Työssämme on käytetty määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimusaineistoa kerättiin 28.3.2021-30.5.2021 Webropol-kyselyn avulla. Kysely sisälsi 12 monivalintakysymystä ja yhden avoimen kysymyksen, tähän kyselyyn vastasi 117 yläasteikäistä nuorta. Tutkimuskysymyksiksi opinnäytetyössämme muodostuivat: Miten yläasteikäiset nuoret kokevat seksuaalisen häirinnän näyttävän sosiaalisessa mediassa? Missä sosiaalisen median kanavissa yläasteikäiset nuoret joutuvat kokemaan seksuaalista häirintää?

Työn teoriaosuudessa avasimme seksuaalisen häirinnän ja sosiaalisen median käsitteet, sekä käsitelimme aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä. Pehdyimme työssämme myös nuorten elämään sosiaalisessa mediassa, sekä siellä tapahtuvaan seksuaaliseen häirintään. Lähdemateriaalina käytimme luotettavia verkkolähteitä, alan kirjallisuutta ja tutkimuksia, sekä artikkeleita.

Tutkimuksesta ilmeni nuorten kokevan eniten seksuaalista häirintää juuri niissä sosiaalisen median kanavissa, jotka ovat suosituimpia nuorten keskuudessa. Eniten seksuaalista häirintää koettiin tapahtuvan ikävien kommenttien ja materiaalien vastaanottamisella. Vastauksien perusteella nuoret tukeutuvat usein seksuaalisen häirinnän tapahtuessa ystäviensä puoleen.

Avainsanat: seksuaalinen häirintä, sosiaalinen media, nuoret, nuorten kehitys

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree Programme: Degree Programme Social Services

Author/s: Janniina Korkiamäki & Noora Rantala

Title of thesis: Sexual Harassment Experienced by Adolescents in Social Media

Supervisor(s): Päivi Rinne, Dean of Faculty

Year: 2022

Number of pages: 42

Number of appendices: 2

The purpose of this thesis was to study sexual harassment in social media experienced by adolescents. This study has been executed in a co-operation with two Upper Secondary Schools in Seinäjoki by using quantitative research methods. The material was collected using a Wepropol questionnaire that was carried out between March 28 and May 30, 2021. The questionnaire had 12 multiple questions and one (n=1) open question. A number of 117 adolescents from Upper Secondary School replied to the questionnaire. The thesis has two main questions: How is sexual harassment in social media faced by adolescents? What social media platforms does sexual harassment appear on?

The theoretical part determines the meaning of sexual harassment and social media and the Finnish Law, Rules and Regulations. Young people's life in social media was investigated, as well as the sexual harassment in it. Reference was used by reliable web pages, literature, research studies, and articles.

The results of this study indicated that mostly sexual harassment appears on the most popular social media platforms. The way harassment appears is with nasty comments and unpleasant attachments. After sexual harassment experiences, young people normally report it to their friends.

Keywords: sexual harassment, social media, young, adolescent development

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO	6
2 SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN KOKEMINEN NUORUUSIÄSSÄ	7
2.1 Seksuaalisen häirinnän määrittely	7
2.2 Seksuaalinen häirintä lainsäädännössä	8
2.3 Tutkimus seksuaalisesta häirinnästä	9
2.4 Nuoren seksuaalinen kehitys.....	9
2.5 Nuoren kehon fyysiset muutokset	11
2.6 Nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja hyväksikäyttö.....	11
2.7 Pukeutuminen ja ulkonäkö viestinä häirinnälle	12
3 SOSIAALINEN MEDIA	14
3.1 Sosiaalisen median määrittely	14
3.2 Sosiaalisen median kanavat.....	14
3.3 Sosiaalinen media nuoren elämässä.....	15
3.3.1 Sosiaalinen media ja ihmissuhteet.....	17
3.3.2 Sosiaalisen median haittapuolet	18
3.4 Sosiaalisessa mediassa tapahtuva häirintä	19
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	20
4.1 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet	20
4.2 Määrällinen tutkimus	21
4.3 Tutkimuksen analysointi	21
4.4 Eettisyys.....	22
5 TUTKIMUSTULOKSET	23

5.1 Vastaajien taustatiedot	23
5.2 Sosiaalisen median palvelut	24
5.3 Nuorten kokema seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa.....	26
5.4 Nuorten kokema seksuaalinen ahdistelu sosiaalisessa mediassa	30
5.5 Seksuaalisesta häirinnästä raportoiminen	32
5.6 Nuorten kokemukset seksuaalisen häirinnän puhumisesta koulussa	34
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
7 POHDINTA.....	37
LÄHTEET	39
LIITTEET	42

1 JOHDANTO

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi seksuaalisen häirinnän sosiaalisessa mediassa, ja teorian tueksi keräämme yläasteikäisten nuorten kokemuksia aiheeseemme liittyen. Päädyimme valitsemaan tämän aiheen, koska se on mielestämme kiinnostava, sekä haluamme työmme kautta saada myös nuoria pohtimaan sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa häirintää. Koemme aiheen olevan tällä hetkellä hyvin pinnalla, koska sosiaalista mediaa käyttää valtaosa ihmisistä, ja varsinkin nuorten keskuudessa sosiaalinen media on jatkuvasti läsnä arjessa. Seksuaalinen häirintä on myös yleistynyt huomattavasti sosiaalisen median käytön myötä. Seksuaalista häirintää tapahtuu paljon sosiaalisessa mediassa, ja sitä ilmenee monin eri tavoin, joita tarkastelemme tarkemmin työssämme.

Työssämme tutkimme, miten seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa näyttäytyy nuorten keskuudessa, sekä missä sosiaalisen median kanavassa koetaan olevan suurin uhka joutua seksuaalisen häirinnän kohteeksi. Etsimme aiheeseemme liittyen monipuolisesti eri lähteitä, joiden avulla saimme teorian kattavaksi. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kokevatko nuoret seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa sekä miten häirintä näyttäytyy. Haluamme myös selvittää, missä sosiaalisen median kanavassa nuoret joutuvat kokemaan eniten seksuaalista häirintää.

Opinnäytetyössämme käytimme määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimuksen toteutimme Webropol-kyselyn avulla, johon loimme 13 kysymystä aiheen pohjalta. Työmme toteutimme kahden Seinäjoen yläkoulun kanssa, joihin lähetimme saatekirjeen aiheeseen liittyen sekä linkin kyselyn tekemiseen. Työssämme keskeisimpiä käsitteitä ovat sosiaalinen media, seksuaalinen häirintä, nuoret ja nuorten kehitys.

2 SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN KOKEMINEN NUORUUSIÄSSÄ

2.1 Seksuaalisen häirinnän määrittely

Seksuaalinen häirintä käsitteenä on edelleen selventämättä, koska häirinnän tavat ja tilanteet vaihtelevat runsaasti. Seksuaalinen häirintä voidaan luokitella monella eri tapaa. Sitä voi olla sanallinen tai sanaton häirintä, rivot puheet, kaksimieliset vitsit, huomautukset koskien toisen kehoa tai pukeutumista, alastonkuviin/seksiin liittyvät ehdotukset tai vaatimukset sekä asiattomien viestien ja kommenttien lähettäminen. (Vilkkä 2011, 35.) Sosiaalisessa mediassa seksuaalinen häirintä on tällä hetkellä paljon pinnalla johtuen sosiaalisen median yleistymisestä nuorten keskuudessa. Seksuaalisen häirinnän rajat ovat vuosi vuodelta muuttuneet tiukemmiksi, sekä niiden raamit ovat häilyvät. Luvussa keskitytään seksuaaliseen häirintään liittyviin käsitteisiin sekä sen kokemiseen nuoruusiässä.

Seksuaalisessa hyväksikäytössä päämäärinä ovat useimmiten seksi sekä seksuaalisuus, kun taas häirinnässä ne ovat lähinnä keinoja, joilla ei välttämättä pyritä saavuttamaan fyysistä seksuaalista suhdetta. Seksuaalisen häirinnän, huumorin ja seksuaalissävytteisten vitsien välinen raja on häilyvä. Seksuaalinen häirintä on usein pidemmän aikaa kestänyttä, eikä vaan hetkittäinen tapahtuma. Näin ollen tapahtumien toistuminen luo häirintäkokemuksen henkilölle. Tähän kuitenkin tasa-arvolaki pyrkii antamaan suojan. Jokaisella yksilöllä on oma rajansa siitä, kuinka lähelle toisen ihmisen haluaa itseään päästää. Osalle ihmisistä esimerkiksi takapuolelle taputtelu tai koskettelu saattaa olla hyväksyttävää, eikä hän koe tilannetta ahdistavaksi. Toiselle taas tämä kokemus saattaa tuntua ahdistavalta ja epämiellyttävältä tai esimerkiksi tuoda mieleen traumaattisen hetken menneisyydestä. (Vilkkä 2011, 36–37.)

Seksuaalisella hyväksikäytöllä tarkoitetaan painostamista tai pakottamista seksuaaliseen toimintaan käyttäen valta-asemaa hyväksi. Tekijä käyttää usein uhrinsa puolustuskyvyttömyyttä hyväkseen, esimerkiksi alkoholin alaisuudessa olevaa. Hyväksikäytön uhri saattaa olla jollain tavoin riippuvainen hyväksikäyttäjästään, ja tämän

seurauksena hän joutuu helpommin seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi. (Holm & Laukkanen 2007.)

2.2 Seksuaalinen häirintä lainsäädännössä

Suomessa on vuonna 1986 tullut voimaan laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Lakia on kuitenkin ajan saatossa täydennetty. Naisten ja miesten välisen tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen, identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä, sekä edistää miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. (L 8.8.1986/609, §1.) Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti loukataan henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (L 8.8.1986/609, §7). Suomen perustuslaissa on määritelty suomalaisten perusoikeudet, johon on kirjattu jokaisen oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (L 11.6.1999/731, §7). Seksuaalinen itsemääräämisoikeus on jokaisen ihmisen perusoikeus, mikä tarkoittaa sitä, että jokainen päättää omasta seksuaalisesta käyttäytymisestään kuitenkin loukkaamatta muita. Kaikki seksuaalinen koskettelu ja kanssakäyminen tulee tapahtua molempien vapaasta tahdosta. Seksiin pakottaminen tai painostaminen on rangaistava rikos, toista osapuolta tulee kunnioittaa ja kuunnella hänen tuntemuksiaan ja toiveitaan. (Holm & Laukkanen 2007.)

Lapsen oikeuksia määriteltiin YK:n lapsen oikeuksien julistuksessa vuonna 1959. Tämä antoi vain suuntaviivoja, eikä sitonut ketään, mutta tämän pohjalta syntyi YK:n lapsen oikeuksien sopimus vuonna 1989. Tämän Suomi on vahvistanut ja se on lainvoimainen maassamme. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa sanotaan muun muassa, että lapsen tulee saada nauttia sosiaalista turvaa sekä kasvaa ja kehittyä terveenä. Sopimuksessa mainitaan myös, että lapsi tarvitsee rakkautta ja ymmärrystä kehittyäkseen tasapainoiseksi yksilöksi. Lain mukaan vanhemmilla on velvollisuus suojata lapsen kehitystä ja turvallisuutta siihen asti, että lapsi on saavuttanut täysi-ikäisyyden. Tällä tarkoitetaan, että vanhemmilla on velvollisuus varmistaa, onko heidän lapsensa turvassa ja missä hän liikkuu. Vaikka rikosoikeudellinen vastuukäraja on 15 vuotta ja seksuaalinen suojaikäraja on 16 vuotta,

tämä ei poista vanhempien velvoitetta suojella nuorta. (Cacciatore & Korteniemi-Poikela 2010, 160–161.)

2.3 Tutkimus seksuaalisesta häirinnästä

Monien tutkimuksien mukaan naiset kokevat miehiä enemmän seksuaalista häirintää. Naiset ovat tietyllä tapaa herkempiä omasta kehostaan ja siitä, kuka on oikeutettu kommentoimaan naisen vartaloa. Markkina- ja mielipidetutkimuksia tekevä YouGov on tehnyt kyselyn seitsemässä Euroopan maassa siitä, millainen käyttäytyminen miehiltä naisia kohtaan koetaan seksuaaliseksi häirinnäksi. YouGovin tekemään kyselyyn osallistuivat Suomi, Ruotsi, Norja, Saksa, Tanska, Ranska sekä Britannia. Kaikki maat olivat samaa mieltä siitä, että hameen alta kuvaaminen sekä seksuaaliset ehdottelut ja pyynnöt, lasketaan seksuaaliseksi häirinnäksi. Myös eroja esiintyi muutamissa asioissa. Yli 80 % briteistä ja yli 70 % ruotsalaisista oli sitä mieltä, että vartalokontakti tanssiessa ylittää seksuaalisen häirinnän rajat. Ero oli selkeä suomalaisiin ja saksalaisiin, joista ainoastaan noin 50 % piti tätä seksuaalisena häirintänä. Suomalaisista naisista 67 % kokee miesten lähettämät kaksimieliset vitsit seksuaalisena häirintänä. Tämä eroaa suuresti, esimerkiksi tanskalaisiin, joista vain 17 % piti kaksimielisten vitsien kertomista seksuaalisena häirintänä. Tutkimuksen tulosten perusteella eurooppalaiset olivat melko yksimielisiä siitä, että viehättäväksi kutsumista tai treffeille pyytämistä ei luokitella seksuaaliseksi häirinnäksi. (Huusko 2017.)

2.4 Nuoren seksuaalinen kehitys

Lapsuusiässä useat tytöt rakastuvat tyttöihin ja pojat poikiin, tämä ei kuitenkaan tässä vaiheessa vielä määrittele lapsen seksuaalista suuntautumista. Alkuun rakastuminen samaan sukupuoleen saattaa tuntua turvallisemmalta, kuitenkin rakastuminen on vielä melko kaukana seksuaalisista tunteista. Nuori, joka tiedostaa voivansa rakastaa vain samaa sukupuolta, saattaa pelon takia pitää asian mahdollisimman pitkään salassa. Nuoren seksuaalinen identiteetti alkaa vähitellen hahmottumaan, mutta siihen kuitenkin vaikuttavat ympärillä olevien ihmisten asenteet. Jos nuori kokee kasvuympäristönsä turvallisena ja sallivana, saa hänen seksuaalinen identiteettinsä kehittyä vapaasti ilman pelkoa tulla

tuomituksi. Vastakohtaisesti, jos ympäristön asenteet ovat negatiivisia, esimerkiksi homoseksuaalisuutta kohtaan, saattaa nuori kokea tunteet samaa sukupuolta kohtaan vääränä. Tämän seurauksena nuori saattaa rakentaa itselleen suojamuurin ja peitellä omaa seksuaalista suuntautumistaan. Jokaiselle nuorella on oikeus saada tukea rakastumiselleen sukupuolesta riippumatta. (Cacciatore & Korteniemi-Poikela 2010, 58–59.)

Ihmisen seksuaalisuus on olemassa koko hänen elämänsä ajan, mutta murrosiässä seksuaalinen kehitys alkaa kiihtymään. Murrosiässä nuori alkaa tuntemaan seksuaalista vetovoimaa toisia kohtaan sekä pyrkii kohottamaan itsetuntoaan panostamalla enemmän ulkonäkönsä. Nuori pyrkii ulkonäkönsä avulla usein hakemaan hyväksyntää, ja sen vuoksi on tärkeää, että nuorille kerrotaan heidän olevan hyviä juuri sellaisina kuin ovat. Nuorten puheessa näyttäytyy myös seksuaalinen kehitys, sillä he alkavat käyttämään seksuaalissävytteistä sanastoa. Seksuaalissävytteisten sanojen käyttö ei kuitenkaan vielä tarkoita sitä, että ne olisivat nuorelle ajankohtaisia asioita. Murrosiässä oleva nuori alkaa tuntemaan seksuaalista kiihottumista, jolloin nuori alkaa usein tutustumaan omaan kehoonsa paremmin. Koska nuorilla on suuri kiinnostus seksuaalisuuteen, alkavat he etsimään lisää tietoa aiheesta sosiaalisista medioista. Tämän seurauksena nuoret saattavat usein törmätä pornografiseen materiaaliin. Murrosiässä olevat nuoret ovat kuitenkin hyvin haavoittuvaisia, eivätkä aina ymmärrä, että jokaisen kehitys kulkee eri tahtia. Vaikka nuoret olisivat saman ikäisiä saattavat tietyt materiaalit olla toisille liikaa, ja he kokevat ne ahdistavina. Tyttöillä ja pojilla on myös hyvin eri tahti kehittyä seksuaalisesti, ja se saattaa myös aiheuttaa heidän keskuudessaan hämmennystä. (MLL 2020.)

Murrosiässä nuorelle alkaa heräämään kiinnostus minäkuvansa tutkiskeluun, jolloin hän muodostaa erilaisia kysymyksiä omaan kehitykseensä liittyen. Nuorelle alkaa myös muodostumaan mielipiteitä erilaisista asioista, sekä hänen omatuntonsa alkaa kehittymään. Murrosiässä mielialanvaihtelut ovat hyvin yleisiä ja tunteet saattavatkin heitellä nopeasti laidasta toiseen. Nuorella on kova halu alkaa itsenäistymään sekä kantamaan vastuuta omista asioistaan. Tässä vaiheessa tärkeässä roolissa on kaveripiiri, jonka avulla pyritään irtautumaan vanhempien turvasta. Nuoret alkavat usein kokeilemaan rajojaan sekä

haastamaan vanhempiaan. Nuorelle alkaa kehittymään mielikuvia omasta tulevaisuudesta, kuten esimerkiksi opiskelusta ja ammatinvalinnasta. (Opetushallitus 2021.)

2.5 Nuoren kehon fyysiset muutokset

Murrosiässä nuori käy läpi erilaisia fyysisiä, psyykkisiä ja emotionaalisia muutoksia. Muutoksien myötä nuori on siirtymässä kohti aikuisuutta. Nuoren keho käy murrosiässä läpi fyysistä kasvua ja kehitystä sekä sisäisesti että ulkoisesti. (Raising children 2021.) Murrosiässä pituuskasvu on kiivaimmillaan, ja luumassan huippu saavutetaan noin 20 vuoden iässä. Tarpeeksi kuormittavalla liikunnalla murrosiässä on suuri merkitys luuston kehityksen kannalta, sekä liikunnalla on myönteisiä vaikutuksia sydän- ja verisuonitautien välttämiseksi. Kasvun yhteydessä maksimi- ja leposyke alentuvat sekä poikien keskisyke on noin 10 % alhaisempi kuin tyttöjen. (Aalto & Lindholm 2013, 26–29.)

Murrosiässä tytöillä ja pojilla kehon fyysiset muutokset tapahtuvat hieman eri vauhtia, sillä tytöt kehittyvät fyysisesti hieman poikia nopeammin. Tytöillä rinnat alkavat kasvamaan 8–13-vuotiaana, jolloin myös karvoitus lisääntyy kainaloihin ja sukupuolielinten ympärille. Kuukautiset ovat tytöillä hyvin yksilölliset, mutta yleisesti ne alkavat 9–16-vuotiaana. Murrosiässä keho alkaa pyöristymään rasvakudoksen lisääntyessä, sekä hikirauhaset aktivoituvat. Pojilla puolestaan kivesten ja peniksen kasvu alkaa noin 10–15-vuotiaana, sekä siemensyöksyt alkavat noin 12–16-vuotiaana. Karvoitus alkaa myös pojilla lisääntymään murrosiässä, jolloin heillä alkaa parta kasvamaan, sekä karvoitusta muodostuu kainaloihin ja sukupuolielinten ympärille. Pojille on ominaista lihasmassan kasvu sekä äänen madaltuminen. Nuorille on tärkeää alkaa puhumaan ajoissa murrosiän tuomista muutoksista kehossa, jotta nuori ei pelästyisi luonnollista kehitystä. (Opetushallitus 2021.)

2.6 Nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja hyväksikäyttö

Lasten ja nuorten seksuaalinen hyväksikäyttö on maailmanlaajuinen ongelma. Suomessa on laki koskien lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä. Laissa on muun muassa määritelty, että sukupuoliyhteys alle 16-vuotiaan kanssa tai lapsen koskettelu, joka vahingoittaa hänen

kehitystään, on kiellettyä. Seksuaalinen suojaikäraja on 18 vuotta, jos aikuinen on auktoriteettiasemassa tai seksuaalista hyväksikäyttöä tapahtuu perhepiirissä. Vaikka nuori tai lapsi tekisivät itse aloitteen, ikärajat suojaavat häntä siitä huolimatta. Nuori saattaa myös itse syyllistyä seksuaaliseen hyväksikäyttöön, vaikka olisi alle 16-vuotias, jos uhri on huomattavasti nuorempi henkilö. (Holm & Laukkanen 2007.)

Jokaisella on itsemääräämisoikeus suhteessa omaan kehoonsa, joten hänellä on oikeus määrätä siitä, kuka saa koskea ja miten. Jokainen nuori kasvaa ja kehittyy omaa tahtiaan, joten kaikkien seksuaalinen kehitys ei etene samaa vauhtia. Tärkeää on muistaa kunnioittaa omaa sekä toisen yksilöllistä seksuaalista kehitystä. Joskus nuorten saattaa olla vaikea kieltäytyä tai sanoa ei, jos ei ole valmis seksuaalisiin tekoihin, kuten esimerkiksi kosketuksiin. Tässä suhteessa vanhemmilla on tärkeä rooli nuoren elämässä, jolloin nuori pystyy vetoamaan vanhempien asettamiin rajoihin ja auktoriteettiin. (Cacciatore & Korteniemi-Poikela 2010, 95–96.)

Nuorten keskuudessa tytöt joutuvat kokemaan enemmän seksuaalista häirintää. Murrosiässä tyttöihin kohdistuva seksuaalinen häirintä saatetaan usein luokitella normaaliksi vitsailuksi. Sukupuoliroolit ovat yhä vahvasti näkyvillä, ja näiden pohjalta saatetaan kokea hyväksyttävämpinä poikien teot ajattelutavalla ”pojat on poikia”. Tyttöjä saatetaan helposti leimata provosoinnista tai tapahtuneen liioittelusta. Nuorten keskuudessa kouluissa esiintyy seksuaalista häirintää muun muassa nimittelynä, haukkumisena sekä ulkonäön arvostelulla. Tytöt saattavat joutua kokemaan myös fyysistä häirintää, kuten takapuolelle taputtelua tai rintojen koskettelua. Kouluissa näihin tilanteisiin saattaa joutua esimerkiksi ruokajonoissa tai käytävillä. (Aaltonen 2012, 90–93.)

2.7 Pukeutuminen ja ulkonäkö viestinä häirinnälle

Mikään ulkoinen olemus ei suojaa julkisen häirinnän kohteeksi joutumista. Häirintä voi olla muodoltaan vääränlaista ulkonäköön liittyvää tai palkitsevaa huomautusta ulkonäöstä. Ajatus naisten lähettämistä viesteistä pukeutumisen perusteella on noussut esille provosoivana tekijänä seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumiselle. Monet pojat sekä tytöt

tulkitsevat paljastavaa ja niukkaa vaateetusta viestinä, joka ymmärretään lähestymiskutsuna. (Aaltonen 2006, 176.)

Ihonmyötäisiä ja paljastavia vaatteita, joita monet tytöt ovat suosineet vaateuksessaan, on pidetty 2000-luvulla muodikkaina. Paljastavat vaatteet saattavat viestiä huomion hakemisesta, mutta halu pukeutua muodikkaisiin vaatteisiin saattaa aiheuttaa ristiriitaa siitä, mitä vaatteilla halutaan ilmaista. Vaikka tytöt tiedostavat jonkin vaatekappaleen olevan niukka ja avonainen, ovat he silti oikeutettuja pukeutumaan muodin mukaisesti ja kokemaan itsensä kauniiksi ilman vaaraa joutua häirinnän kohteeksi. Pukeutumalla tarkoituksella rumaksi, voisi välttyä epämiellyttävältä ja ahdistavalta huomiolta. Seurauksena tästä, tytöt voivat kuitenkin kokea jäävänsä ulkopuolisiksi. Nuorena paljastava pukeutuminen saattaa altistaa ikäville kommenteille, ja tämä voi olla seurausta siitä, että näyttäytyy toisten silmissä viehättävältä. (Aaltonen 2006, 180–183.)

Tyttöjen panostaminen ulkonäköön ja meikkaamiseen saattaa aiheuttaa keski-ikäisten miesten kiinnostuksen osoittamisen heitä kohtaan. Miesten saattaa olla vaikea arvioida nuorten naisten ikää, kun nämä ovat panostaneet enemmän ulkonäköönsä. Tytöt saattavat tarkoituksella tehdä itsestään vanhemman näköisen sekä seksuaalisesti kokeneemman oloisen kuin todellisuudessa ovat. Vaikka tytöt tarkoituksella tekeytyvät vanhemman näköisiksi ulkonäkönsä avulla, pitävät he inhottavana huomattavasti vanhempien miesten lähestymisyrityksiä. (Aaltonen 2006, 184–186.)

3 SOSIAALINEN MEDIA

3.1 Sosiaalisen median määrittely

Sosiaalisella medially eli somella tarkoitetaan internetissä esiintyviä sovelluksia ja palveluita, joissa voi tuottaa omaa sisältöä ja kommunikoida muiden sisällöntuottajien kanssa. Sosiaalinen media on vakiinnuttanut paikkansa ihmisten jokapäiväisessä käytössä, ja sitä voidaanakin hyödyntää myös opetusmenetelmänä. Perinteisestä joukkoviestinnästä sosiaalinen media eroaa siinä, että käyttäjät voivat myös itse jakaa sisältöä ja kommentoida, eivätkä vain olla sisällön vastaanottajina. Sosiaalinen media on pääsääntöisesti helppokäyttöinen ja maksuton sekä se sisältää laajalti erilaisia mahdollisuuksia työskentelyyn. (Hintikka, [viitattu 19.5.2021].)

Sosiaalinen media on ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa he voivat luoda ja ylläpitää uusia ihmissuhteita. Sosiaalisessa mediassa on mahdollista keskustella julkisesti kaikkien nähtävien tai käydä kahdenkeskeisiä keskusteluita. Sosiaalisessa mediassa on mahdollista jakaa, esimerkiksi omassa profiilissaan itseään kiinnostavia julkaisuja, kuten kuvia, videoita ja uutisia. Käytännössä kaikki verkossa olevat palvelut, joissa voi kommunikoida keskenään, ovat sosiaalista mediaa. Kuka vaan pystyy luomaan sosiaaliseen mediaan sisältöä, joten kannattaa olla tarkkana, mitä lukee ja mihin uskoo. Yhteisöllisyys on keskeistä sosiaalisessa mediassa. (Haasio 2013b, 9–13.)

3.2 Sosiaalisen median kanavat

Tunnetuimpia sosiaalisen median palveluita ovat muun muassa blogit, yhteisöpalvelut, virtuaalimaailmat, kuvapalvelut sekä uutisten jakopalvelut. Tällä hetkellä sosiaalisen median palveluita on lukuisia, ja niiden kilpailu keskenään on kovaa. Loppujen lopuksi kuitenkin käyttäjät ovat ne, jotka päättävät, mitkä palvelut menestyvät ja mitkä ei. Useimmiten tällaisia medioita ovat sellaiset, joista on kuullut hyviä kokemuksia ja tietää myös kavereilla olevan profiilit kyseisessä mediassa. (Haasio 2013b, 10–12.)

Vuonna 2019 suomalaisten suosituimpia sosiaalisen median palveluita olivat WhatsApp, YouTube, Facebook ja Instagram. Suosiota ovat saavuttaneet myös Twitter, Snapchat sekä Pinterest. Kaikilla edellä mainituilla palveluilla on Suomessa reilusti yli 500 tuhatta käyttäjää, kun puolestaan muilla sosiaalisen median palveluilla on alle tämän määrän. (Niemi 2019.) WhatsApp on suomalaisten suosituin sosiaalisen median viestintäkanava, jota käyttää noin 2,8 miljoonaa ihmistä. YouTube on puolestaan suosituin viihdepalvelun kanava, jota käyttää myös noin 2,8 miljoonaa suomalaista. Facebookin käyttö on suomalaisten keskuudessa laskenut 2–3 %, kun taas Instagramin käyttö on lisääntynyt noin 5 %. (Pönkä 2019.) Vuonna 2020 aikaisemmille suosiota keränneille kanaville on tullut haastajia. Näitä ovat esimerkiksi TikTok ja Twitch. Facebookin käyttö, varsinkin nuorten keskuudessa, on laskenut huomattavan määrän, ja nuoret ovatkin etsineet uusia sosiaalisen median kanavia. (Tastula 2020.)

Suurin osa sosiaaliseen mediaan ladatuista tiedostoista on ikuisia, eikä niitä saa helposti sieltä poistettua. Olisi hyvä miettiä tarkoin, mitä materiaalia internetiin itsestään tai toisista jakaa, ettei myöhemmin kadu julkaisuaan. Vaikka materiaalin saisi poistettua, on joku sen saattanut jo kopioida ja ladata omalle tietokoneelleen. (Haasio 2013a, 62–64.)

Sosiaalista mediaa käytetään nykyään moneen eri tarkoitukseen. Sitä, mitä aikaisemmin on mainostettu lehdissä ja postereissa, voidaan nykyään mainostaa sosiaalisen median kautta. Nykypäivänä melkein jokaisella yrityksellä ja organisaatiolla on jokin oma sosiaalisen median kanavansa, jossa he mainostavat itseään, tuotettaan tai esimerkiksi jotakin tulevaa tapahtumaa. Kuitenkin monia yrityksen omistajia huolettaa sosiaalinen media, sen luomat paineet ja pelko epäonnistua. (Morrison 2021.)

3.3 Sosiaalinen media nuoren elämässä

Sosiaalinen media ja sen monet kanavat ovat nuorelle tärkeä osa elämää. Erityisesti nuorilla Instagram ja WhatsApp ovat päivittäisessä käytössä. Sosiaalinen media mahdollistaa nuorten aktiivisen toimijuuden, esimerkiksi kampanjoihin ja keskusteluihin osallistumisen ja blogin kirjoittamisen. Sosiaalisen median käytössä on myös varjopuolensa. Nuoret altistuvat

yhä useammin internet-sisällöille, jotka on suunniteltu koukuttamaan nuoria lisää sosiaalisen median käyttöön. Tämän seurauksena monet joutuvat kokemaan kiusaamista ja häirintää sekä voivat joutua rikosten uhreiksi. Nuoret ovat alttiimpia sosiaalisessa mediassa tulevaan mainontaan ja viestintään. (Hintikka, [viitattu 19.5.2021].)

Nuorille internet on elämäntyyli, jossa aikaa vietetään monipuolisesti ja luodaan uusia sosiaalisia suhteita. Sosiaalisen median käytöstä on muodostunut nuorille arkirutiini, jota ilman on vaikea elää normaalia arkea. Nuorten keskuudessa suoratoistopalvelut ovat lisääntyneet hurjasti. Sarjoja ja ohjelmia ei enää katsota television välityksellä, vaan niitä katsotaan suoratoistopalveluista, kuten C-moresta, Ruudusta ja Areenasta. Sama ilmiö on esiintynyt myös lehtien ja kirjojen lukemisessa. Nuoret suosivat enemmän äänikirjoja sekä nettilehtiä, joten he eivät enää lainaa kirjastosta kirjoja vanhaan tapaan. Nuorten suosiossa ovat myös tekstiviestit, ääniviestit sekä videopuhelut, joiden vuoksi normaalit puhelut ovat jääneet taka-alalle. Nuoret eivät enää juurikaan käy elokuvateattereissa, vaan katsovat kotoa käsin elokuvia Netflixin ja Viaplayn kautta. Nykyaikana Spotify sekä YouTube ovat suuria musiikinkuuntelukanavia, mutta siitä huolimatta radio pitää edelleen pintansa myös nuorten keskuudessa. (Rahja 2013.)

Nuoret käyttävät sosiaalista mediaa mahdollisuutena tuoda esiin omaa identiteettiään. Sosiaalisessa mediassa halutaan jakaa omaa elämää ja arkea toisten tietoisuuteen. Lisäksi halutaan pysyä kartalla siitä, mitä muut ihmiset jakavat elämästään. Nuorten luovuus ja oma tuotettu sisältö ovat kasvaneet viime vuosina, mutta edelleen yleisempää on selata muiden ihmisten tuottamaa sisältöä. Nuorten keskuudessa uudeksi harrastukseksi on noussut videoblokkaaminen eli tubettaminen. Tubettamisen myötä monelle nuorelle kehittyi urahaaveita tulla sosiaalisen median vaikuttajaksi. Nuorille olisi hyvä tuoda tietoisuuteen alan vaatavuus sekä kilpailuttaminen. Pärjätäkseen sosiaalisen median vaikuttajana, tulee erottua massasta ja luoda oma brändinsä, jotta ihmiset kiinnostuisivat tuotetusta sisällöstä. (Rahja 2013.)

3.3.1 Sosiaalinen media ja ihmissuhteet

Sosiaalinen media saattaa avata nuorille paljon uusia kokemuksia ja mahdollisuuksia. Joillekin saattaa olla helpompi luoda uusia ihmissuhteita tai ylläpitää jo olemassa olevia suhteita sosiaalisen median kautta. Sosiaalinen media myös mahdollistaa välimatkasta riippumatta keskusteluyhteyden toisten kanssa sekä tarjoaa mahdollisuuksia uusiin näkökulmiin ja tilaisuuden tutustua muiden mielipiteisiin. (MLL 2019.) Internet mahdollistaa kohtaamisen samanhenkisten ihmisten kanssa ja on tärkeä tuki esimerkiksi seksuaalista suuntautumista pohdittaessa. Internet on tärkeä esimerkiksi vammaiselle nuorelle, koska sen avulla kommunikointi saattaa tapahtua ilman esteitä. (Aaltonen 2012, 23.)

Nuorille ihastuminen tai jopa rakastuminen netin välityksellä on yleistynyt. Moni nuori löytää uusia tuttavuuksia netin välityksellä ja tutustumisen jälkeen saattaa saada hänestä elämänkumppanin. Sosiaalisessa mediassa on myös monia palveluita, joiden tarkoituksena on juuri etsiä kumppani itselleen. Kuten muissakin sosiaalisen median kanavissa, on näissäkin omat riskinsä. Sovelluksissa saattaa tulla vastaan paljon väärennetyjä profiileita, joiden tarkoituksena on vain luoda fyysisiä suhteita. Nykypäivänä nuorten keskuudessa Tinder on suosituin deittisovellus. Tinderistä moni on löytänyt elämänkumppanin, mutta sovellus itsessään keskittyy suurelta osin ulkonäöllisiin seikkoihin. Tämän vuoksi sovellus saattaa luoda nuorille paineita ulkonäköön liittyen, eikä tämän vuoksi uskalla esiintyä omalla naamalla. (Rahja 2013.)

Nuorten keskuudessa tyttöjen netinkäyttö painottuu enimmäkseen yhteisösivustoihin sekä sosiaaliseen vuorovaikutukseen, kun taas pojat käyttävät enemmän aikaa erilaisten nettipelien ja virtuaalimaailmojen parissa. Pelien avulla monet löytävät itselleen uusia sosiaalisia suhteita sekä oppivat tekemään yhteistyötä muiden pelaajien kanssa. Yleisimmät pelit ovat maailmanlaajuisesti suosittuja, joten kommunikoimalla muiden pelaajien kanssa, kielitaito kehittyy. Nuoret, joiden kaveripiiri on suppea ja joilla on hankaluuksia luoda sosiaalisia suhteita, voi virtuaalimaailma olla tärkeässä roolissa yksinäisyyden ehkäisemiseksi. Vaikka virtuaalimaailmasta löytyy hyviä puolia, on se myös koukuttava, sekä käsitys reaali maailmasta voi väärentyä. Yleisimpiä pelejä ovat erilaiset sotapelit, joiden tarkoituksena on satuttaa vastustajia. Näiden pelien surauksena fyysisen väkivallan käyttö

saattaa joidenkin mielestä olla oikein. Kuitenkin suurin osa ihmisistä osaa erottaa virtuaali- ja reaali maailman toisistaan. (Rahja 2013.)

3.3.2 Sosiaalisen median haittapuolet

Suurin osa nuorista tiedostaa internetiin liittyvät riskit, mutta he kokevat, etteivät he itse ole alttiita niille. Nuoret kokevat, että riskit häirinnälle kohdistuvat heitä nuorempiin lapsiin. Siitä huolimatta monet nuoret tiedostavat joutuneensa häirinnän kohteeksi. (Aaltonen 2012, 23–24.)

Sosiaalisessa mediassa kiusaaminen ja häirintä ovat yleisempää, mitä tosielämässä. Kiusaaminen verkossa on myös helpompaa, koska sitä voi harjoittaa anonyymisti. Nettikiusaamisen syinä voi olla kateus, mustasukkaisuus ja omat itsetunto-ongelmat. Sosiaalisen median kanavilla on usein omat ylläpitäjät, jotka pyrkivät kitkemään asiattomat ja häiritsevät kommentit, mutta kuitenkin nykyään kanavat ovat niin laajoja, ettei kaikkeen ole resursseja. (Haasio 2013a, 62–64.)

Sosiaalisissa medioissa on paljon hyviä ja huonoja puolia. Usein sosiaalisen median palvelut eivät ole itsessään huonoja, vaan ihmiset käytöksellään saavat palvelun huonoon valoon käyttäytymällä epäasiallisesti. Sosiaalisessa mediassa liikkuu lukemattomia määriä huijareita, joiden tarkoitus on ainoastaan saada huijattua muita ihmisiä, esimerkiksi myynti-ilmoitusten kautta huijaaminen tai identiteettinsä valehteleminen. Tänä päivänä internetissä myydään paljon tavaraa ja vaatteita, joiden avulla on todella helppo huijata ihmisiltä rahaa. Myyjä saattaa vaatia maksua tuotteesta etukäteen, mutta ei kuitenkaan koskaan lähetä tuotetta. Myyjää voi olla vaikea tunnistaa, koska internetissä pystyy piiloutumaan nimimerkin alle tai toimimaan anonyymisti. Myyjä saattaa tosielämässä olla aivan toinen henkilö, mitä antaa ymmärtää. Tästä toinen esimerkki on treffipalstoilla olevat profiilit. Koskaan ei voi tietää ovatko kuvat aitoja. Sivustoille pystyy luomaan mieleisensä profiilin, sekä käyttämään mahdollisesti muiden henkilöiden kuvia ja esiintymään jonkun muun henkilön identiteetillä. (MLL 2019.)

3.4 Sosiaalisessa mediassa tapahtuva häirintä

Internetissä tapahtuvan häirinnän haittapuolina esiintyy se, että ladattua materiaalia on lähes mahdoton poistaa kokonaan. Ennen häirintä on kohdistunut lasten ja nuorten keskuuteen, mutta nykyään myös aikuisten keskuudessa on yleistä internetissä koettu häirintä. (Haasio 2013a, 62–64.) Asiat, jotka mahdollistavat nuorten kekseliään internetin käytön, nostavat myös hyväksikäytön riskiä sekä asettavat heidät herkemmin häirinnälle. Teknologian yleistyminen ja kehittyminen ovat tuoneet mukanaan uusia muotoja nuorten hyväksikäyttöön ja sukupuoliseen häirintään. (Aaltonen 2012, 140–141.)

Nuoret kokevat internetissä eniten seksuaalista häirintää heille tuntemattomilta osapuolilta. Nuoret kokevat aikuiselta saamansa huomion usein miellyttäväksi, koska kehu tulevat huomattavasti kypsemmältä henkilöltä. Nuori ei välttämättä ymmärrä, että tekijä syyllistyy seksuaalirikokseen, vaan vastuu tapahtuneesta on aina aikuisella. Nuori saattaa olla vailla hyväksyntää ja arvostusta, joten hyväksikäyttöön tähtäävä aikuinen haluaa saada nuoren luottamuksen itselleen tarjoamalla hänelle hyväksyntää ja erilaisia lahjuksia. Hyväksikäyttäjä voi altistaa nuoren web-kameran välityksellä katsomaan seksuaalista materiaalia tai jopa houkutellessa nuoren itse esiintymään kameralle. Jos tekijä pystyy manipuloimaan nuoren esiintymään kameralle, saattaa tämä jäädä tallenteelle, jolloin tekijä pystyy myöhemmin kiristämään nuorta tallennetulla materiaalilla. Nuorelle saattaa jäädä ikuiset traumat hyväksikäytöstä, ja se saattaa vaikuttaa hänen identiteettinsä muodostumiseen. (Aaltonen 2012, 140–141.)

Sosiaalisessa mediassa tapahtuva häirintä on vaikeasti käsiteltävä muoto, koska et voi olla varma, kuka on häirinnän takana. Luonnollinen tapa on puolustaa itseään joutuessaan häirinnän kohteeksi, kuitenkin monessa tilanteessa voisi olla parempi pysyä hiljaa välttääkseen tilanteen eskaloitumisen ja jatkumisen. On täysin hyväksyttävää tuntea olonsa ahdistuneeksi tai turhautuneeksi joutuessaan häirinnän kohteeksi. Jos kokee olonsa ahdistuneeksi häirinnän takia, olisi hyvä puhua asiasta jollekin ulkopuoliselle. Häirinnän tapahtuessa tai sen jatkuessa pidempään olisi hyvä ilmoittaa asiasta kanavan ylläpidolle tai tarvittaessa olla yhteydessä poliisiin. (Morrison 2021.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyömme tutkimuksen suoritimme sähköisen Webropol-kyselyn avulla, ja siihen keräsimme monivalintakysymyksiä sekä yhden avoimen kysymyksen. Monivalintakysymyksissä oli annettu valmiiksi vastausvaihtoehdot, kun taas avoimeen kysymykseen sai vastata omin sanoin. Kyselyn laadittuamme olimme yhteydessä Seinäjoen koulujen terveystiedonopettajiin, joiden kanssa sovimme kyselyn tekemisestä. Opettajien kanssa sovimme, että kyselyyn osallistuu 7.-9 luokkalaisia, ja he saavat vastata kyselyyn terveystiedontunneilla.

Kysymykset laadimme aiheemme pohjalta, jotta saisimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Kyselyssämme halusimme saada selville kuinka paljon yläasteikäiset nuoret joutuvat kokemaan seksuaalista häirintää sekä missä sosiaalisen median kanavassa on suurin riski joutua seksuaalisen häirinnän uhriksi. Kyselyn ollessa valmis, laadimme kouluihin saatekirjeen, jossa avasimme aiheitamme tarkemmin sekä kerroimme, mitä kyselyn avulla haluamme selvittää. Saatekirjeen lisäksi lähetimme kouluihin linkin kyselyä varten.

4.1 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet

Opinnäytetyössämme tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Miten yläasteikäiset nuoret kokevat seksuaalisen häirinnän näyttäytyvän sosiaalisessa mediassa?
2. Missä sosiaalisen median kanavissa yläasteikäiset nuoret joutuvat kokemaan seksuaalista häirintää?

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää joutuvatko nuoret kokemaan paljon seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa sekä miten häirintä ilmenee. Halusimme myös selvittää, mitä sosiaalisen median kanavia nuoret käyttävät eniten ja missä heidän mielestään joutuu kokemaan eniten seksuaalista häirintää. Halusimme myös saada tietoa, kuinka nuoret

kokevat seksuaalisen häirinnän sekä minkä he itse luokittelevat häirinnäksi. Meitä kiinnosti myös selvittää, mitä kanavaa nuoret itse käyttävät ja tiedostavatko he siellä esiintyvän seksuaalisen häirinnän.

4.2 Määrällinen tutkimus

Toteutamme työmme määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Määrällisellä tutkimuksella tarkoitetaan tilastojen ja numeroiden avulla tulkittavaa tutkimusta. Analyysimenetelmät ovat usein laskennallisia ja tilastollisia. Määrällisessä tutkimuksessa pyritään usein kiinnostumaan erilaisista syy- ja seuraussuhteista, luokitteluista sekä vertailusta. (Jyväskylän Yliopisto 2015.) Määrällisen tutkimuksen tekeminen vaatii riittävän kattavan vastaajajoukon, jotta saadaan mahdollisimman oikea lopputulos. Määrälliseen tutkimukseen luodaan yleensä valmiit ja selkeät vastausvaihtoehdot, sekä siinä selvitetään eri asioiden välisiä riippuvuuksia. (Heikkilä 2014.)

Määrällistä tutkimusta tehdessä tulee aluksi määritellä tutkimusongelma. Tutkimusongelman määrittäminen edellyttää riittävän taustatiedon hankkimista sekä tavoitteiden asettamista. Seuraavaksi laaditaan tutkimussuunnitelma, jossa valitaan tutkimusmenetelmä, laaditaan aikataulu, täsmennetään tutkimuksen tavoitteet sekä päätetään aineiston käsittelytapa. Määrällistä tutkimusta voidaan mitata esimerkiksi kyselyn, haastattelun tai havainnointilomakkeen avulla. Valitun mittarin avulla kerätään tarvittavat tiedot tutkimusta varten. Tiedon keräämisen jälkeen kyselystä saadut vastaukset käsitellään ja analysoidaan. Lopuksi tulokset raportoidaan, sekä niistä tehdään johtopäätökset. (Heikkilä 2014.)

4.3 Tutkimuksen analysointi

Analysoimme kyselyn vastauksia pylväs- ja frekvenssitaulukoiden avulla. Frekvenssitaulukon avulla kuvataan kyselyn vastausvaihtoehtoihin tulleiden vastausten määrää (Jyväskylän Yliopisto 2018). Tulkitsimme kyselyyn tulleita vastauksia määrällisesti muodostaen vastauksista prosenttiosuuksia sekä pylväskaavioita havainnollistamaan

tuloksia. Analysoimme Webropol-ohjelman avulla kerättyä aineistoa kvantitatiivisesti Webropol-ohjelman raporteilla. Tämän jälkeen Excel-ohjelmalla loimme pylvästaulukoita raportin pohjalta. Avoimeen kysymykseen tulleita vastauksia analysoimme laadullisesti, sekä käytimme työssämme suoria lainauksia vastauksista täsmentämään työtämme. Poimimme samankaltaiset ja yhtenäiset vastaukset avoimesta kysymyksestä, sekä analysoimme niitä määrällisessä muodossa.

4.4 Eettisyys

Etiikassa ja laissa on paljon samankaltaisia käsitteitä, mutta ne eivät kuitenkaan ole sama asia. Toiminta voi olla laissa sallittua, mutta samaan aikaan eettisesti väärin. Eettiset normit ovat laaja-alaisempia ja epämuodostuneempia lakeihin verrattuna. Nykyaikana saatetaan kritisoida lakeja kansalaisaloitteilla, jotka koetaan moraalittomiksi tai epäoikeudenmukaisiksi. (Resnik 2020.) Etiikka on filosofian osa-alue, joka tutkii moraalia, sekä käsityksiä oikeasta ja väärästä (Vuori 2021).

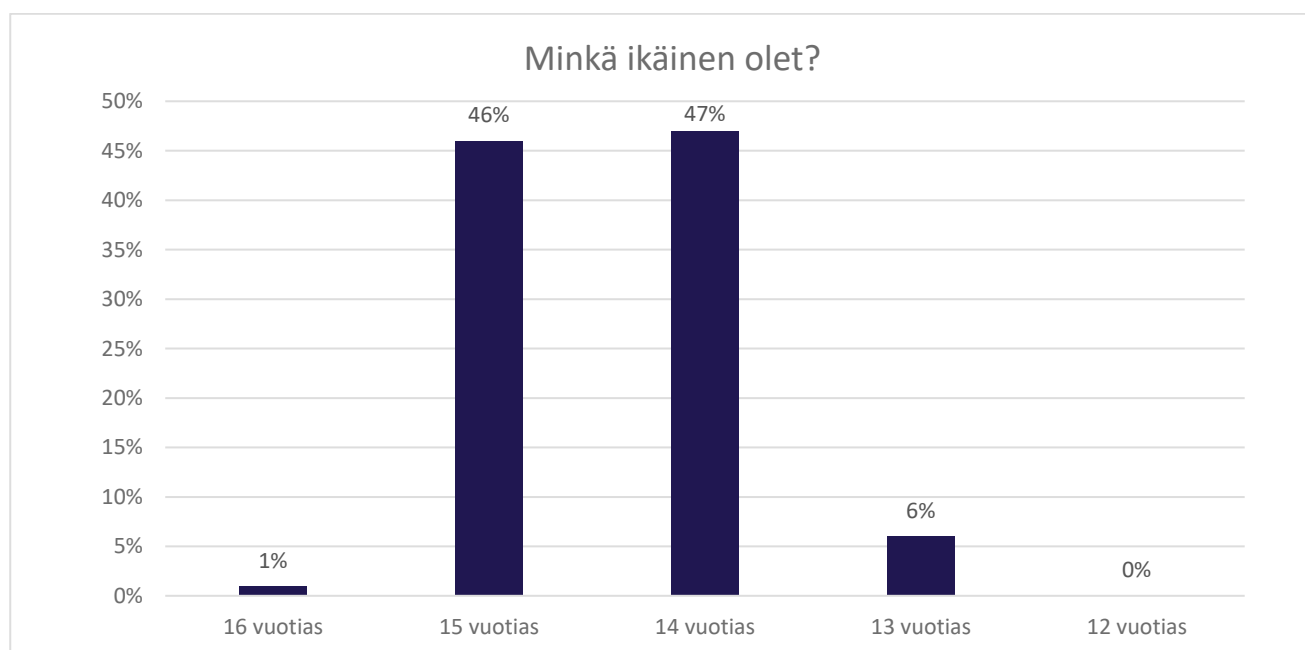
Eettisessä tutkimuksessa tulee kunnioittaa jokaisen tutkimukseen osallistuvan ihmisarvoa, yksityisyyttä ja itsemääräämisoikeutta, joka toteuttaa eettisiä periaatteita. Tutkimukseen vastaamisen tulee olla vapaaehtoista, sekä tutkimuksesta tulee olla riittävästi tietoa ja informaatiota tutkittaville. Tiedot, jotka tutkimuksen aikana kerätään ja saadaan, tulee käsitellä luottamuksellisesti, ja kaikki tiedot tulee lopuksi hävittää, kun tutkimus on valmis. (Vuori 2021.)

Aiheen ollessa arka ja henkilökohtainen halusimme painottaa vastaajille kyselyyn osallistumisen olevan vapaaehtoinen, sekä vastaaminen suoritetaan täysin anonyymisti. Olimme lähettäneet kohderyhmälle tietoa työstämme, sekä mitä haluamme kyselyn avulla selvittää. Kyselyn aikana oli mahdollista jättää vastaamatta kysymyksiin, jos koki kysymyksen itselleen epämieluisana. Tutkimuksen vastauksista ei pysty päättelemään, kuka on vastauksien takana. Tutkimuksen vastaukset olivat ainoastaan meidän nähtävillä, eikä vastauksia päässyt kukaan ulkopuolinen näkemään. Tutkimustulosten analysoimisen jälkeen hävitämme kaikki tutkimuskyselyyn liittyvät materiaalit.

5 TUTKIMUSTULOKSET

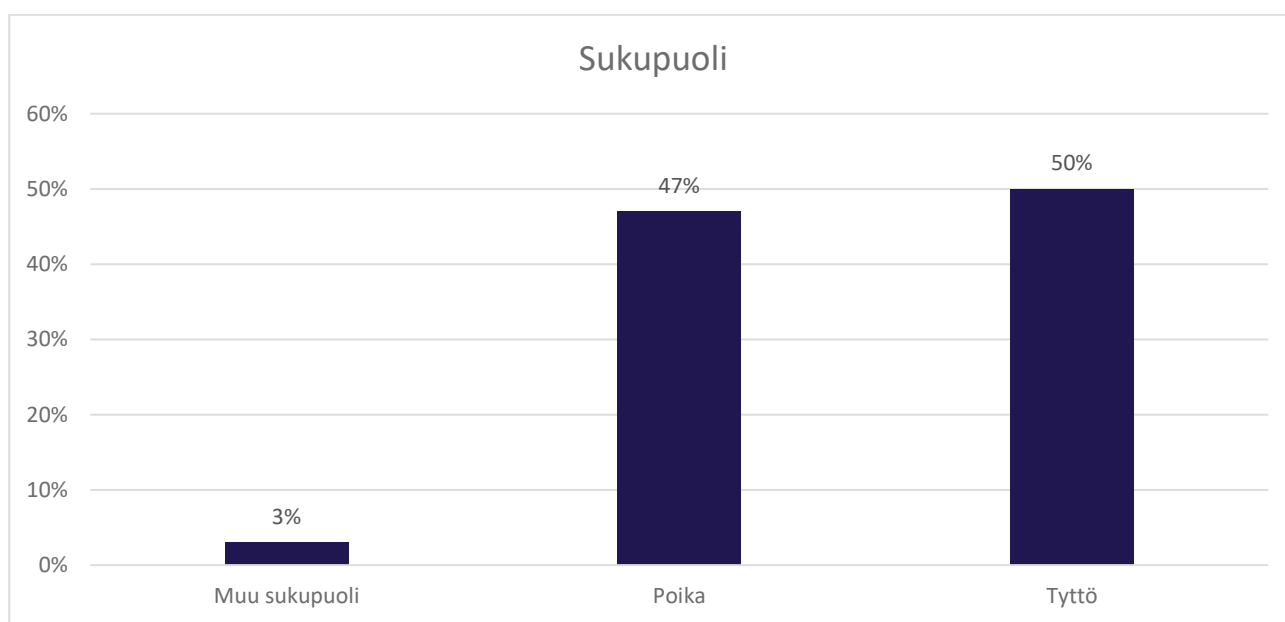
5.1 Vastaajien taustatiedot

Tutkimuksemme vastasi kaiken kaikkiaan 117 yläasteikäistä nuorta. Kysymykset eivät olleet pakollisia vastata, joten se näkyy myös tuloksia tarkasteltaessa. Tutkimuksen vastauksien perusteella ei pysty erottelemaan tyttöjen ja poikien osuuksia vastauksista. Nuorten ikäjakauma sijoittui 13–16-vuotiaisiin. Tutkimus toteutettiin kyselyinä, joka sisälsi 12 monivalintakysymystä, sekä yhden avoimen kysymyksen. Kyselyn teemoina olivat sosiaalisen median palvelut ja niissä tapahtuva seksuaalinen häirintä, nuorten kokemukset seksuaalisesta häirinnästä sosiaalisessa mediassa sekä seksuaalisesta häirinnästä raportoiminen aikuiselle. Suurin osa kyselyyn vastanneista nuorista oli 14–15-vuotiaita. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma

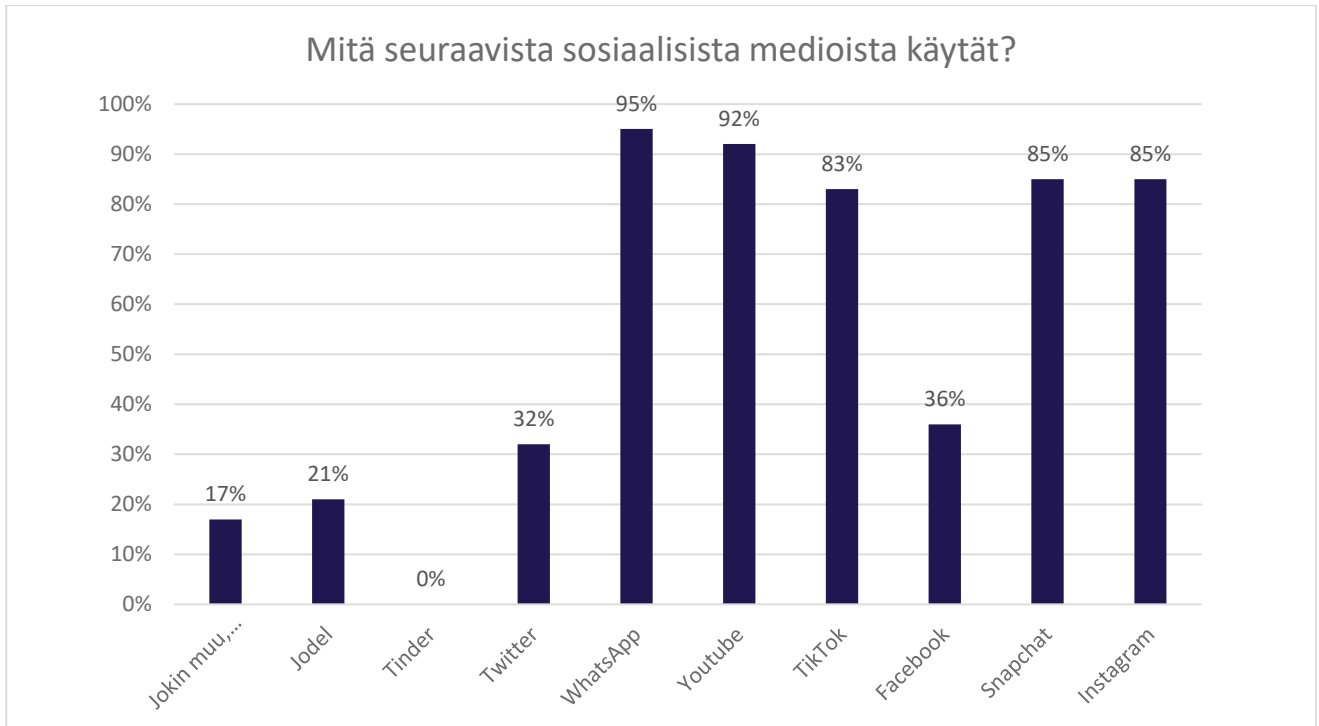
Kyselyyn vastanneista nuorista 50 % oli tyttöjä, 47 % poikia ja 3 % muun sukupuolisia. (Kuvio 2.) Vastaajat jakoutuivat lähes puoliksi tyttöjen ja poikien välillä. Kuitenkaan jatkokysymyksissä ei ole pystytty erittelemään tyttöjen ja poikien vastauksia.

Kuvio 2. Vastaajien sukupuolijakauma

5.2 Sosiaalisen median palvelut

Seuraavaksi selvitimme kyselyssä mitä sosiaalisen median palveluita nuoret käyttävät. Kyselyyn listasimme tällä hetkellä nuorten keskuudessa suosittuja sosiaalisen median kanavia, sekä annoimme mahdollisuuden vastata myös listan ulkopuolelta. WhatsApp, YouTube, Instagram, Snapchat ja TikTok keräsivät vastaajien keskuudessa suurimman suosion. Suosituimmaksi kanavaksi 95 %:n kannatuksella nousi WhatsApp. Muut suosituimmat kanavat ylsivät lähes yhtä suureen suosioon WhatsAppin kanssa. Vastaajista 92 % käyttää YouTubea, 85 % Instagramia ja Snapchatia, sekä 83 % TikTokia. Facebook ja Twitter saivat myös jonkin verran kannatusta, mutta jäivät kuitenkin huomattavasti suosituimpien sovellusten varjoon. Kysymykseen pystyi valitsemaan useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon, joten vastauksien lukumäärä on huomattavasti suurempi kuin vastaajien määrä. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Vastaajien käyttämät sosiaalisen median kanavat

Seuraava kysymys oli avoin kysymys, jossa selvitettiin nuorten näkemystä siitä, missä sosiaalisen median kanavissa nuoret joutuvat kokemaan eniten seksuaalista häirintää. Suurin osa vastauksista koostui yksittäisten kanavien maininnasta, mutta joukosta löytyi kuitenkin myös muutamia pidempiä ja perusteltuja vastauksia. Alla muutamia esimerkkejä vastauksista:

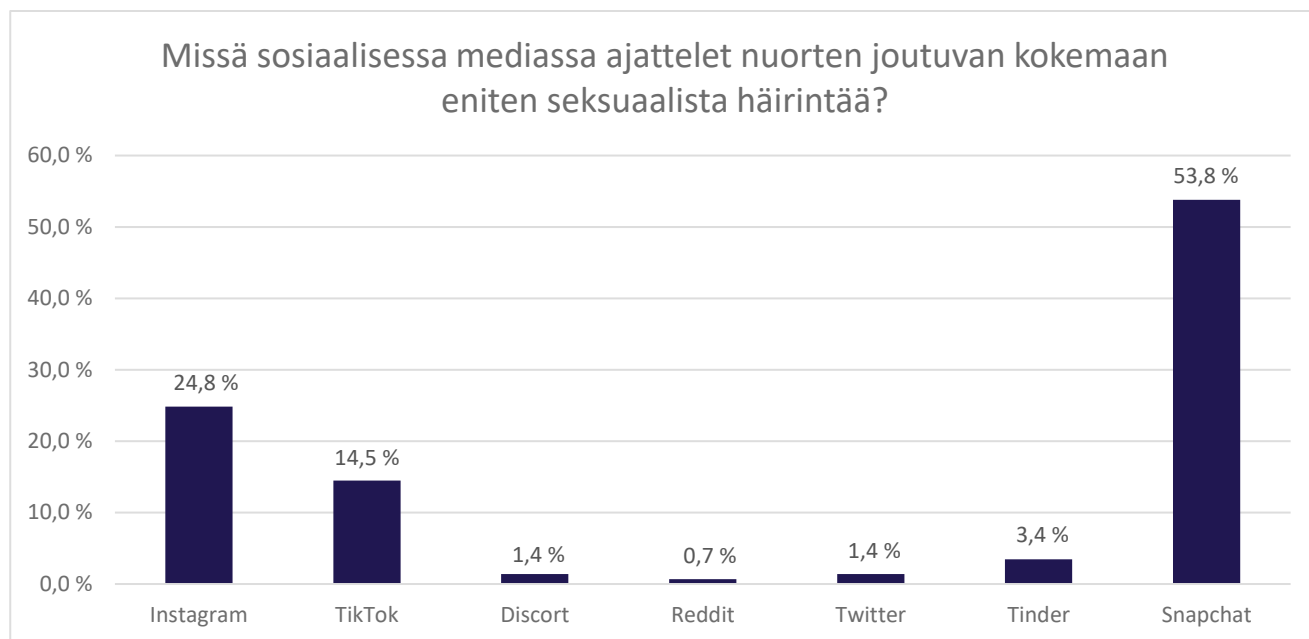
Varmaan Instagram, Tiktok ja Snapchat, koska niissä laitetaan paljon kuvia/videoita itsestään ja monet pitävät tiliään omalla nimellä. Niissä on myös eniten nuoria.

No tinder varmaan, kun se on sellainen sovellus.

Vähän kaikkialla, varmaan eniten Snapchatissa puolittujen suunnalta.

Snapchat? Siellä lähetetään kuvia.

Loimme kuvion havainnollistamaan nuorten yleisimpiä vastauksia kyselyn pohjalta. Kyselyssä nousi esiin paljon samoja kanavia, joita esiintyi myös nuorten käytetyimpien kanavien listalla. Kysymys oli avoin, joten kanavia pystyi listaamaan samaan vastaukseen useampia. (Kuvio 4.)

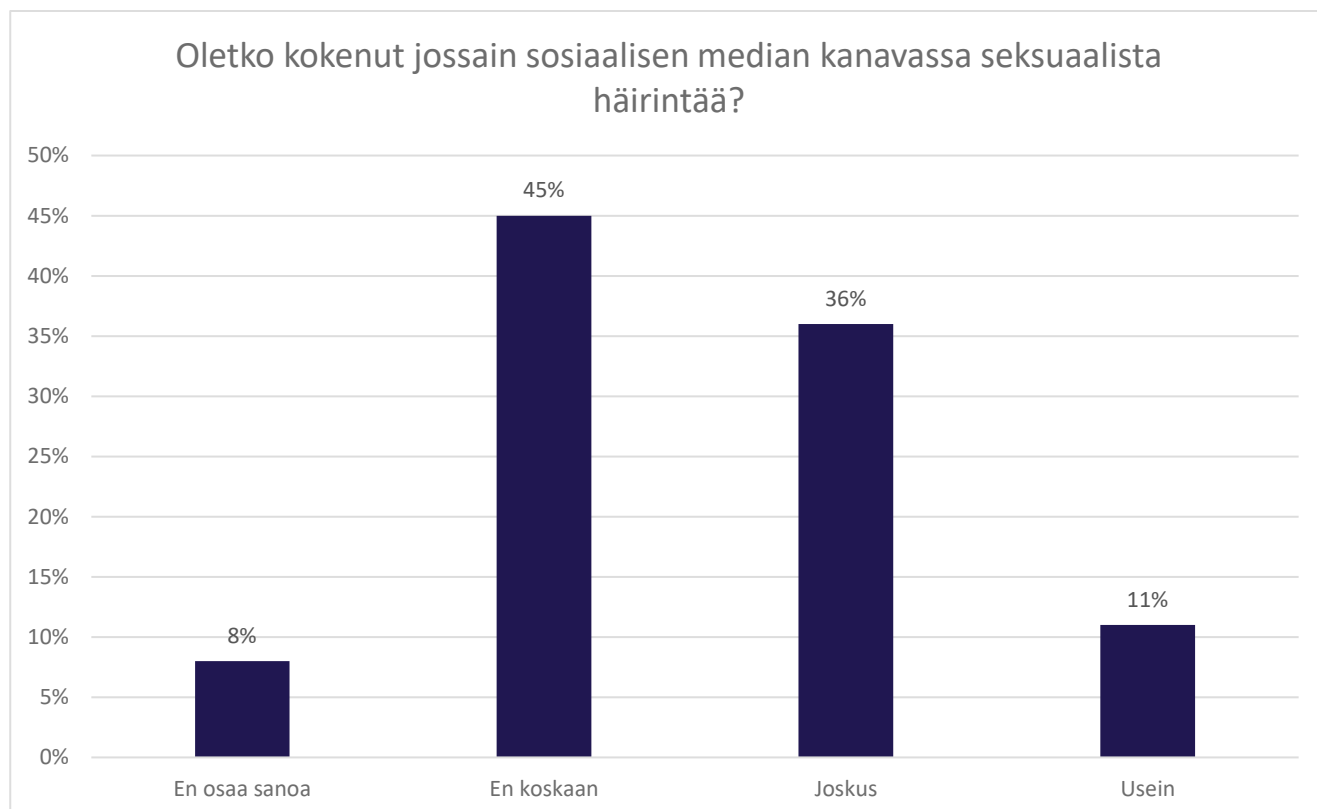
Kuvio 4. Nuorten näkemyksiä siitä, missä sosiaalisen median kanavissa esiintyy eniten seksuaalista häirintää

5.3 Nuorten kokema seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa

Kyselyssä seuraavaksi selvitimme nuorten omia kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä sosiaalisessa mediassa. Kysyimme ovatko nuoret joutuneet kokemaan seksuaalista häirintää jossakin sosiaalisen median kanavassa. Halusimme myös kyselyssämme selvittää, millä tavalla seksuaalinen häirintä ilmenee. Seuraavien kysymysten aiheena oli nimittely, sekä ikävien kommenttien saaminen omaan kehoon liittyen.

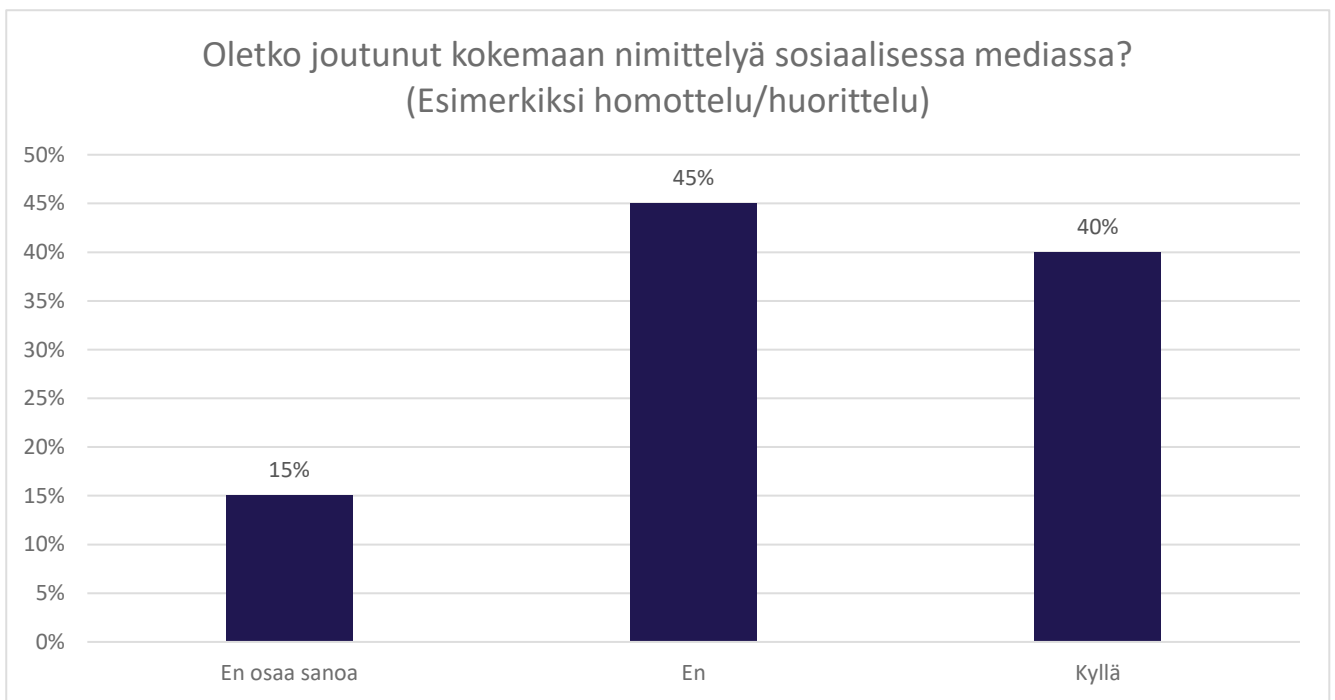
Opinnäytetyön kyselyn tuloksista käy ilmi, että 45 % vastanneista nuorista eivät ole kokeneet seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa. 36 % vastaajista kertoo joutuneensa

kokemaan joskus seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa. Vastaajista vain 11 % kertoi joutuneensa seksuaalisen häirinnän kohteeksi, kun taas 8 % vastaajista ei osannut sanoa, onko joutunut kokemaan seksuaalista häirintää. Tähän kysymykseen on jättänyt vastaamatta kolme nuorta. (Kuvio 5.)

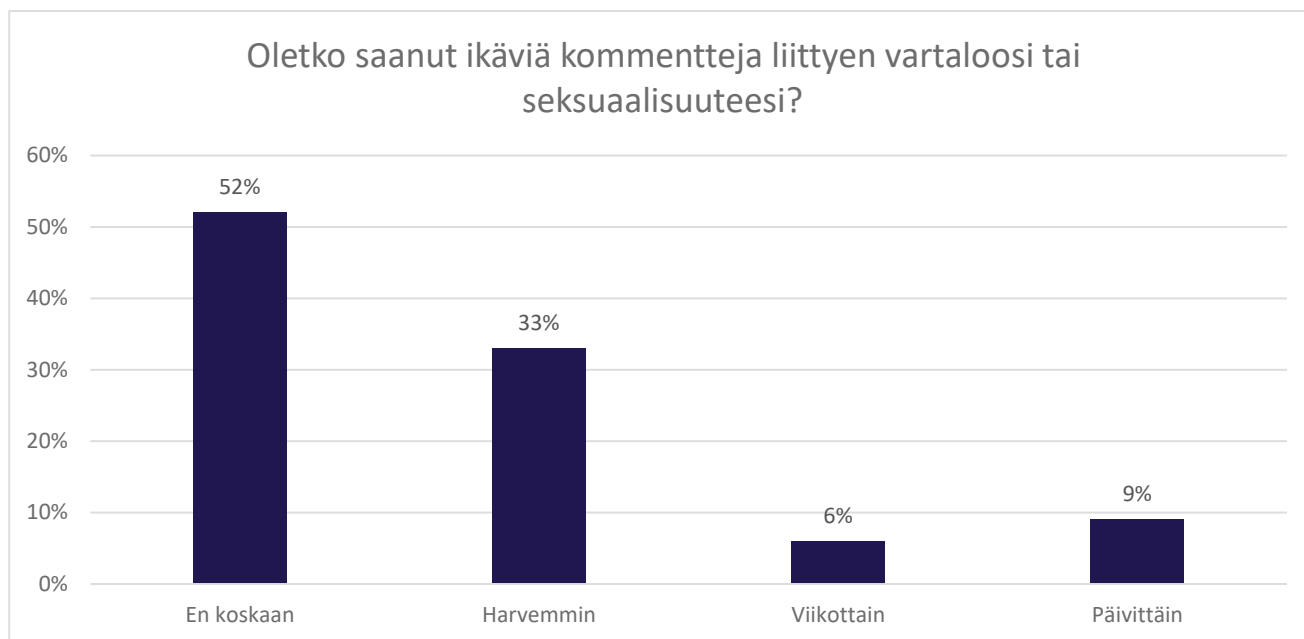
Kuvio 5. Seksuaalisen häirinnän kokeminen sosiaalisessa mediassa

Seuraavaksi kyselyssä nostettiin esiin seksuaalisen häirinnän ilmeneminen. Kysymykset koskivat sosiaalisessa mediassa ilmenevää nimittelyä, esimerkiksi homottelua ja huorittelua, sekä vartaloon ja seksuaalisuuteen liittyviä ikäviä kommentteja. Vastaajista 45 % kokee, että ei ole joutunut nimittelyn kohteeksi sosiaalisessa mediassa, kun taas 40 % kokee joutuneensa nimittelyn kohteeksi. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Nimittelyn kohteeksi joutuminen sosiaalisessa mediassa

Kyselyyn vastanneista nuorista 9 % joutuu kuulemaan päivittäin ikäviä kommentteja liittyen vartaloon ja seksuaalisuuteen. Toisin kuin jopa yli puolet nuorista (52 %) ei ole koskaan joutunut kokemaan ikäviä kommentteja. Tähän kysymykseen on jättänyt kaksi nuorta vastaamatta. (Kuvio 7.)

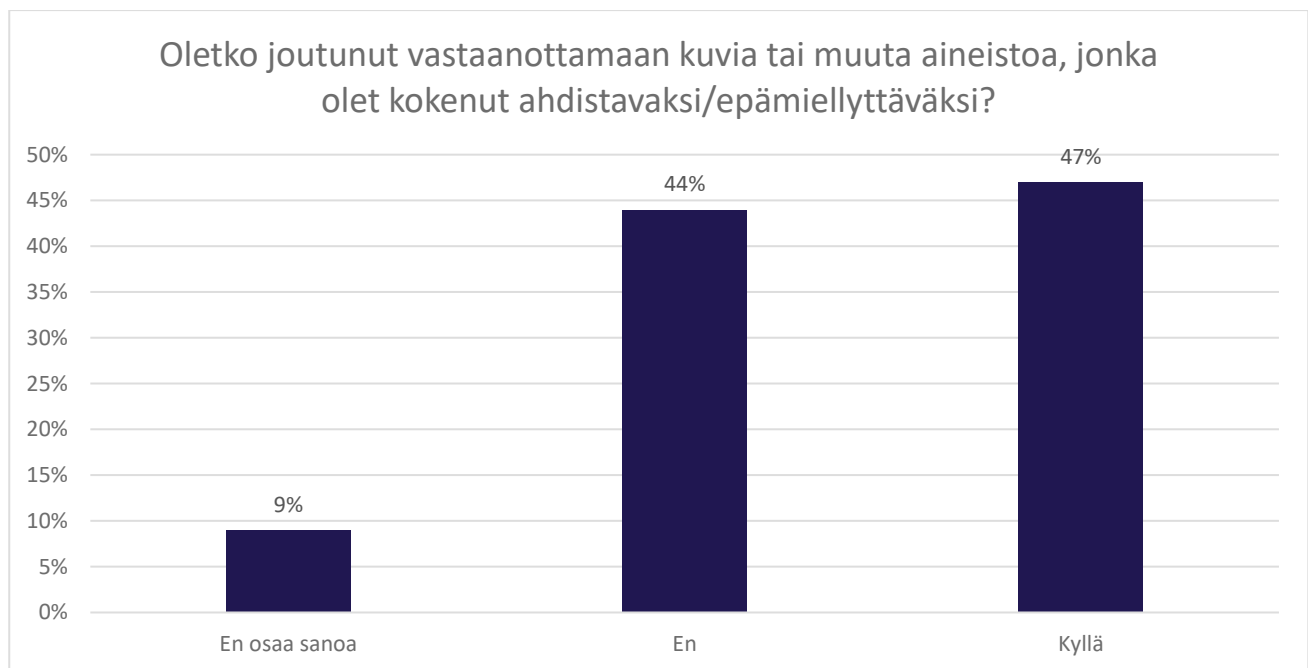

Kuvio 7. Ikävien kommenttien saaminen liittyen vartaloon tai seksuaalisuuteen

5.4 Nuorten kokema seksuaalinen ahdistelu sosiaalisessa mediassa

Halusimme selvittää kyselyssämme, joutuvatko nuoret vastaanottamaan epämiellyttävää materiaalia kuten kuvia, viestejä tai puhelinsoittoja, jotka he kokevat ahdistaviksi. Tiedustelimme myös, onko vastaajilta itseltään vaadittu tai kiristetty epäsoveliaita kuvia tai videoita. Seuraavien kaavioiden ja taulukoiden avulla selvitämme saatuja tuloksia.

Kysymyksessä, jossa tiedustelimme, onko nuori joutunut vastaanottamaan epämiellyttävää materiaalia kuten kuvia tai viestejä, vastaukset jakoutuivat lähes tasan Kyllä- ja En-vastausten välille. Kyllä-vastauksia kyselyyn tuli 47 % ja En-vastauksia 44 %, loput vastanneista ei osannut sanoa, onko kokenut viestit itselleen ahdistaviksi. (Kuvio 8.)

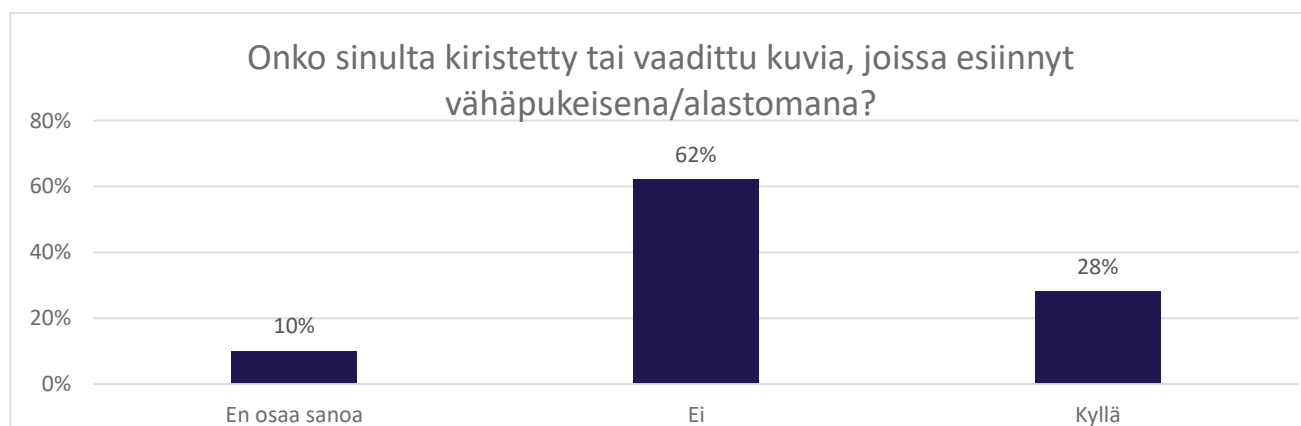
Kuvio 8. Epämiellyttävien tai ahdistavien materiaalien vastaanottaminen

Seuraava kysymys koski epämiellyttävien soittojen ja viestien vastaanottamista. Yli puolet vastaajista (53 %) ei ole koskaan vastaanottanut epämiellyttäviä puheluita tai viestejä. Pieni osa vastaajista (10 %) kuitenkin kokee saavansa usein ahdistavia puheluita tai viestejä. Loput vastauksista jakautuivat Joskus- ja Harvemmin-vastauksien välille. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Epämiellyttävien puhelujen ja viestien vastaanottaminen

Kysymyksessä, joka koski vähäpukeisten kuvien kiristämistä tai vaatimista, jopa 62 % vastasi, että heiltä ei ole vaadittu tämän kaltaisia kuvia. Vastaajista puolestaan 28 % on joutunut kiristämisen kohteeksi. 10 % vastaajista ei osannut sanoa, onko heiltä kiristetty vähäpukeisia kuvia. Tähän kysymykseen on jättänyt yksi nuori vastaamatta. (Kuvio 10.)

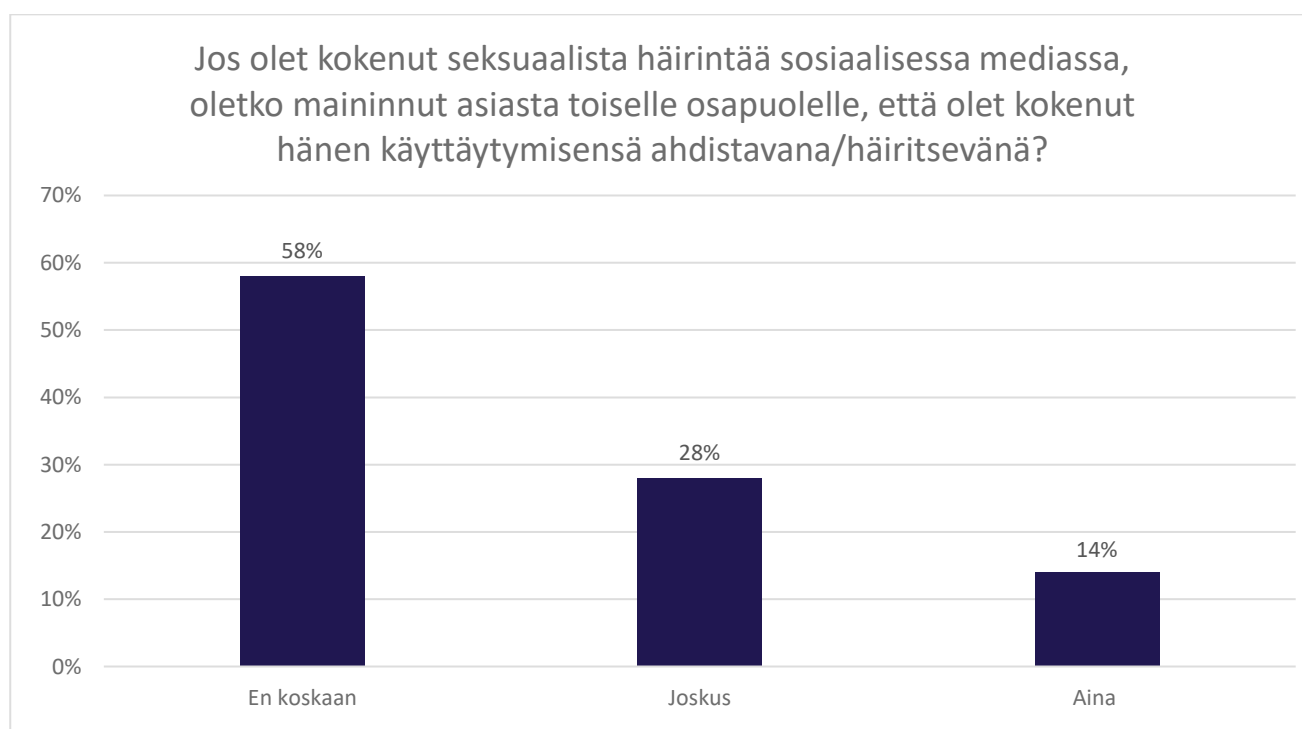

Kuvio 10. Vähäpukeisien kuvien vaatiminen tai kiristäminen

5.5 Seksuaalisesta häirinnästä raportoiminen

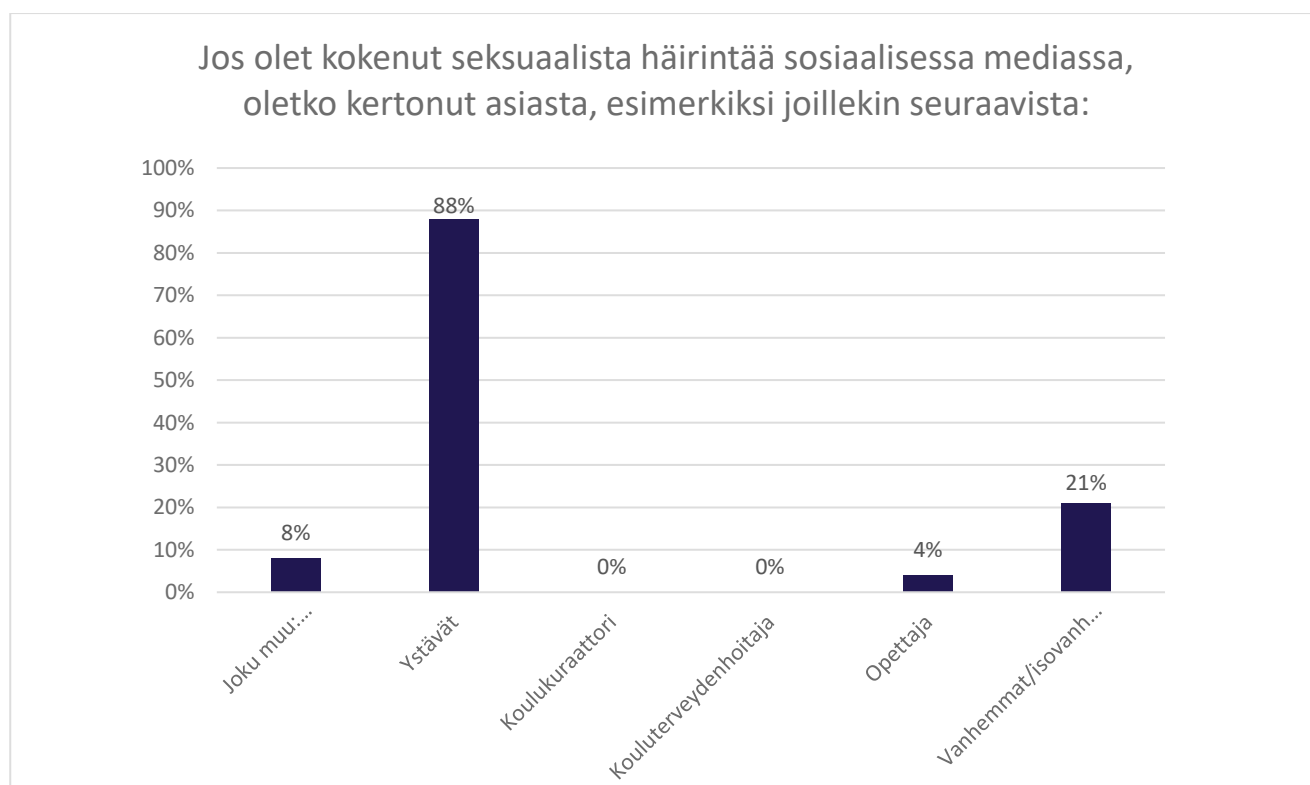
Koimme tärkeäksi selvittää puhuvatko nuoret häirinnästä kavereilleen tai jollekin aikuiselle. Halusimme myös tietää, mainitsevatko nuoret seksuaalisesta häirinnästä suoraan toiselle osapuolelle, jonka käyttäytymisen on kokenut ahdistavana tai häiritsevänä.

Jos nuori oli kokenut seksuaalista häirintää, kysyimme onko hän kertonut siitä toiselle osapuolelle. Yli puolet (58 %) vastaajista sanoi, että ei ole koskaan maininnut toiselle osapuolelle, kokeneensa hänen käytöksensä ahdistavana. Vain 14 % vastaajista kertoo mainitsevansa aina, jos kokee toisen käytöksen epämiellyttävänä. Tämä kysymys aiheutti selkeästi nuorissa pohdintaa, koska jopa 29 on jättänyt vastaamatta kysymykseen. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Seksuaalisesta häirinnästä huomauttaminen toiselle osapuolelle

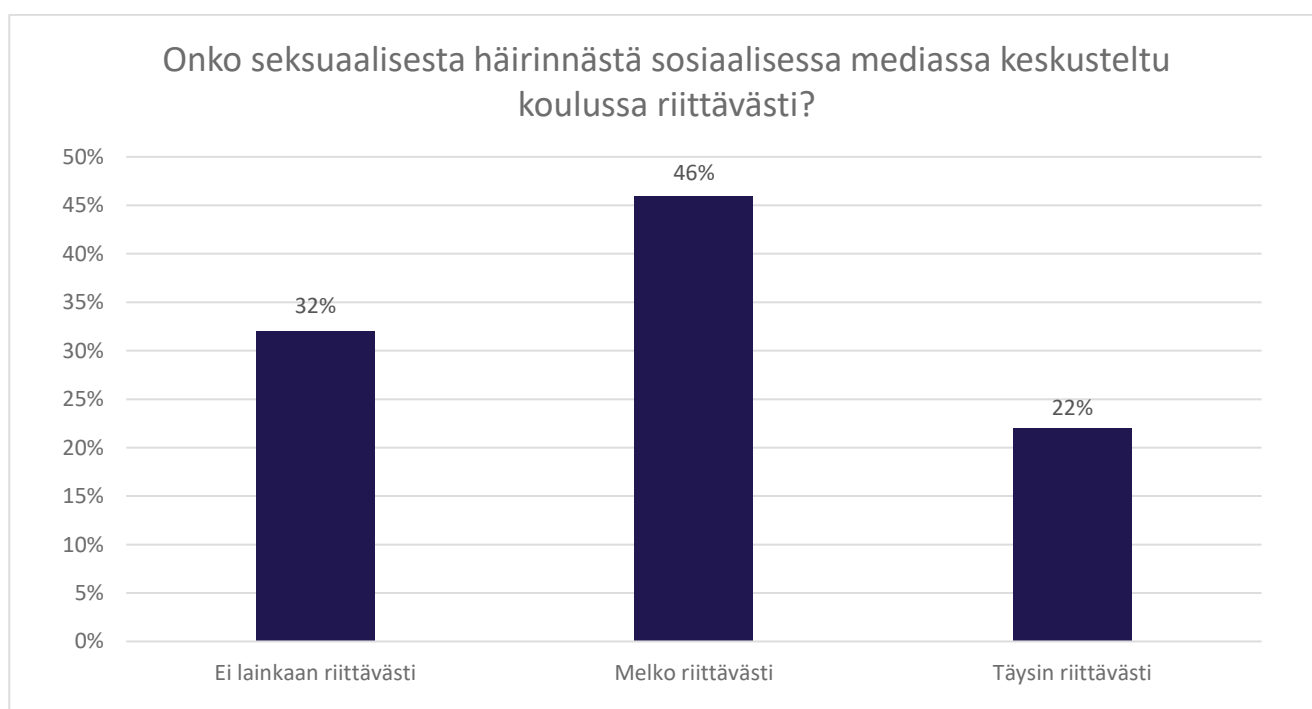
Seuraavassa kysymyksessä halusimme selvittää, kertooko nuori mahdollisesti tapahtuneesta seksuaalisesta häirinnästä jollekin ulkopuoliselle. Kysymyksessä vastausvaihtoehtoina oli: ystävät, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, opettaja, sekä vanhemmat tai isovanhemmat. Suurin osa vastaajista (88 %) kertoo seksuaalisesta häirinnästä kavereilleen. 21 % vastaajista kertoo häirinnästä vanhemmilleen tai isovanhemmilleen. Vastaajista kukaan ei kertoisi asiasta koulukuraattorille tai kouluterveydenhoitajalle. Tämänkin kysymyksen kohdalla esiintyy hämmennystä, koska 56 nuorta, joka on lähes puolet kyselyyn vastanneista, eivät vastanneet lainkaan kysymykseen. (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Seksuaalisesta häirinnästä kertominen ulkopuoliselle

5.6 Nuorten kokemukset seksuaalisen häirinnän puhumisesta koulussa

Kyselyn viimeinen kysymys koski sitä, puhutaanko nuorten mielestä sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta seksuaalisesta häirinnästä riittävästi koulussa. Vastausvaihtoehtoina kysymyksessä oli: ei lainkaan riittävästi, melko riittävästi, täysin riittävästi. Vastaajista 32 % oli sitä mieltä, että koulussa ei puhuta lainkaan riittävästi seksuaalisesta häirinnästä. Lähes puolet (46 %) oli sitä mieltä, että koulussa puhutaan aiheesta melko riittävästi, kun taas vain 22 % koki seksuaalisesta häirinnästä puhuttavan täysin riittävästi. Tähän kysymykseen kolme nuorta ei ole vastannut ollenkaan. (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Seksuaalisesta häirinnästä puhuminen koulussa

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käymme läpi opinnäytetyömme tutkimuskysymysten pohjalta saatuja johtopäätöksiä. Tutkimuskysymyksiämme ovat: Miten yläasteikäiset nuoret kokevat seksuaalisen häirinnän näyttäytyvän sosiaalisessa mediassa, sekä missä sosiaalisen median kanavissa yläasteikäiset nuoret joutuvat kokemaan seksuaalista häirintää? Tavoitteenamme oli selvittää, minkä nuoret kokevat seksuaaliseksi häirinnäksi sekä tiedostavatko he netissä esiintyvät vaarat.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että nuorten keskuudessa suosituimpia sosiaalisen median kanavia ovat WhatsApp, YouTube, Instagram, Snapchat ja TikTok. WhatsApp on Suomen käytetyin viestisovellus, ja sitä käyttää 10–34-vuotiasta jopa yli 90 % (Ala-Aho 2019). Facebook sai huomattavasti vähemmän kannatusta nuorten käytetyimpien sovellusten joukosta. Ebrand Group oy:n (2019) tekemän kyselyn mukaan vuonna 2013 Facebookia käytti 92 % vastanneista, ja vuonna 2019 lukema oli vain 57 %. Nuorten mielestä eniten seksuaalisen häirinnän kohteeksi saattaa joutua Snapchatissa sekä Instagramissa. Lähes puolet kyselyyn vastanneista nuorista ei ole koskaan joutunut kokemaan seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa, puolestaan hieman yli kolmasosa vastaajista on joskus joutunut kokemaan seksuaalista häirintää.

Kysymykset, jotka koskivat nimittelyä sosiaalisessa mediassa, jakoutuivat melko tasaisesti Kyllä- ja Ei-vastausten välille. Nimittely on tullut yleiseksi ilmiöksi koulumaailmassa, tätä ei kuitenkaan tule hyväksyä, sillä tämä saattaa vaikuttaa nuoren itsetunnon kehittymiseen (MLL 2021). Puolestaan kysymys, joka käsitteli ikävien kommenttien saamista liittyen vartaloon tai seksuaalisuuteen, aiheutti enemmän hajontaa vastaajien välillä. Yli puolet vastaajista ei ole koskaan joutunut ikävien kommenttien kohteeksi. Hieman alle 10 % vastaajista saa päivittäin ikäviä kommentteja sosiaalisessa mediassa. Opinnäytetyömme kyselyssä nuorilta kysyttiin joutuvatko he vastaanottamaan sosiaalisessa mediassa epämiellyttävää materiaalia, vastaukset jakoutuivat lähes tasan Kyllä- ja Ei-vastausten välille.

Opinnäytetyömme kyselyn vastauksien perusteella suurin osa nuorista kertoo seksuaalisesta häirinnästä kavereilleen. Murrosiässä nuorilla on kova halu alkaa itsenäistymään, jolloin tärkeässä roolissa on kaveripiiri, jonka avulla pyritään irtautumaan vanhempien turvasta (Opetushallitus 2021). Nuori saattaa kokea häpeän tunnetta joutuessaan seksuaalisen häirinnän kohteeksi, jolloin saattaa olla helpompi tukeutua ikätoveriensa puoleen (Oinas, Pietilä & Tuohino 2020, 72). Osa nuorista kuitenkin tukeutuu asiassa myös vanhempien tai isovanhempien puoleen. Kukaan nuorista ei kertoisi häirinnästä kouluterveydenhoitajalle tai kuraattorille. Kuitenkin lähes puolet nuorista kokee saavansa riittävästi tietoa koulussa liittyen seksuaaliseen häirintään.

Tutkimustuloksia tarkastellessamme panimme merkille, etteivät kaikki nuoret halunneet vastata kaikkiin kysymyksiin. Tämä vaikuttaa kysymyksissä vastaajamäärien vaihteluun. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 117 nuorta, jotka jakautuivat lähes puoliksi tyttöjen ja poikien välille. Jatkokysymyksiin tulleiden vastausten perusteella, emme pystyneet erottelemaan vastauksista tyttöjen ja poikien osuuksia.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön aiheen valitseminen oli melko haastavaa, koska moni aihe vaikutti mielenkiintoiselta ja tekemisen arvoiselta. Olimme kuitenkin yhtä mieltä siitä, että haluamme aiheemme liittyvän lapsiin ja nuoriin. Eri aihealueita miettiessämme, mielenkiintomme kohdistui sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan seksuaaliseen häirintään. Aiheen rajaaminen tuntui aluksi haastavalta, koska aihe on hyvin laaja ja sitä voisi tarkastella monesta eri näkökulmasta. Valitsemamme aihe tuntui myös oikealta, koska seksuaalinen häirintä ja sosiaalinen media ovat olleet paljon esillä viime aikoina. Jouduimme myös pohtimaan aihetta siitä näkökulmasta, haluavatko nuoret avata näin henkilökohtaista asiaa täysin vieraille ihmisille.

Opinnäytetyöprosessi vaikutti paikoitellen haastavalta, ja aikaa prosessiin kului odotettua kauemmin. Teoriaosuuden kirjoittaminen tuotti haasteita, varsinkin luetettavien lähteiden valitsemisen osalta. Aiheestamme löytyi paljon erilaisia lähteitä, mutta joukossa oli paljon mielipidekirjoituksia ja blogipostauksia. Teoriaosuutta oli kuitenkin mukava kirjoittaa, koska aihe oli kiinnostava ja siitä löytyi paljon uutta tietoa sekä erilaisia tutkimuksia.

Alkuperäinen suunnitelmamme tutkimuksen toteuttamiselle olisi ollut haastattelujen tekeminen kouluissa paikan päällä. Kuitenkin vallitseva koronaviruspandemia muutti suunnitelmia. Tämän vuoksi päädyimme tekemään kyselyn Webropol-työkalun avulla, ja lähetimme sen sähköisenä versiona kouluille. Olemme pääosin tyytyväisiä kyselyyn, ja siinä esiintyviin kysymyksiin. Emme kuitenkaan huomanneet merkittäviä kysymyksiä pakollisiksi, jonka vuoksi kaikkiin kysymyksiin ei tullut yhtä paljon vastauksia. Olisi ollut myös mielenkiintoista saada kyselystä selville tyttöjen ja poikien osuudet vastauksiin. Vastaajamäärään olimme hyvin tyytyväisiä, koska tavoitteenamme oli saada noin sata vastaajaa kyselyymme. Tutkimustulosten analysoiminen oli mukavaa vaihtelua teoriaosuuden kirjoittamiseen, mutta taulukoiden luominen meinasikin tuottaa päänvaivaa.

Molemmille oli alusta alkaen selvää, että haluamme tehdä opinnäytetyön parityönä. Yhdessä työskentely oli sujuvaa, sekä olemme olleet lähes kaikista asioista yhtä mieltä. Aikataulujen sovittaminen yhteen on sujunut melko mutkattomasti. Kuitenkin kesken

opinnäytetyömme muutto eri paikkakunnille, loi työhön omat haasteensa. Teamsin välityksellä, saimme tästä huolimatta tehtyä työtämme yhdessä eteenpäin. Vaikka työn tekeminen tuntui välillä haastavalta, tuimme ja kannustimme toisiamme jaksamaan. Parityöskentely sopi meille kummallekin hyvin, koska toisen näkökulmat ja ajatukset saivat molemmat pohtimaan asioita.

Opinnäytetyö on vaativa ja pitkä prosessi, jossa tulee huomioida sosionomin kompetenssien osaamisen osa-alueita. Sosionomin (AMK) kompetensseihin kuuluu asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, sosiaalialan eettinen osaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen (Sosiaalialan ammattikorkeakoulun kompetenssit 2016). Työssämme olemme jo aikaisemmin maininneet eettisyyden tärkeyden tutkiessamme arkaa aihetta koskien nuorten elämää. Kyselyssä tulee kunnioittaa jokaisen nuoren yksityisyyttä ja ihmisarvoa.

Opinnäytetyöprojekti antoi hyvät lähtökohdat työelämään siirtymiseen sekä työskentelemiseen nuorten parissa. Aihetta tarkastellessamme saimme syvempää ymmärrystä nuorten näkemyksistä sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta seksuaalisesta häirinnästä. Opinnäytetyötä tehdessämme opimme työskentelemään yhteistyössä muiden kanssa sekä ottamaan vastaan rakentavaa palautetta työhömme liittyen. Prosessin edetessä ongelmanratkaisutaitomme sekä kriittinen ajattelu omaan tekemiseen parantui.

LÄHTEET

- Aalto, S. & Lindholm, K. 2013. Turvallinen ja terveellinen liikunta murrosiän fyysisten muutosten tukena. [Verkkojulkaisu]. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma, Terveystieteiden osaston suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 18.5.2021]. Saatavana: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013111517100>
- Aaltonen, J. 2012. Turvataitoja nuorille: Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn. Tampere: Juvenes Print.
- Aaltonen, S. 2006. Tytöt, pojat ja sukupuolinen häirintä. Helsinki: Gaudeamus.
- Ala-Aho, R. 25.11.2019. Marketing Finland: suomen suosituimmat somekanavat. [Blogikirjoitus]. [Viitattu 14.12.2021]. Saatavana: <https://mtl.fi/blogi/suomen-suosituimmat-somekanavat/>
- Cacciatore, R. & Korteniemi-Poikela, E. 2010. Portaita pitkin: Lapsen ja nuoren seksuaalisuuden kehittyminen. Helsinki: WSOY.
- Ebrand Groud Oy. 3.4.2019. Some ja nuoret 2019 – katsaus nuorten sosiaalisen median käytöstä. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2021]. Saatavana: <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2019/tiivistelma/>
- Haasio, A. 2013a. Netin pimeä puoli. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Haasio, A. 2013b. Sosiaalinen media ja kirjastot. Helsinki: BTJ Finland Oy.
- Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus – Kvantitatiivisen tutkimusprosessin vaiheet. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Edita Publishing Oy. [Viitattu 7.4.2021]. Saatavana: <http://tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Hintikka, K. Ei päiväystä. Sosiaalinen media. [Verkkojulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 19.5.2021]. Saatavana: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>
- Holm, S & Laukkanen, M-E. 2007. Fredi – Pojat, tasa-arvo ja ihmisoikeudet. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Aksidenssi Oy. [Viitattu 20.10.2021]. Saatavana: <https://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/fredi-taitto2013.pdf>
- Huusko, J. 2017. Mikä on seksuaalista häirintää? Euroopan maissa on tästä erilaisia käsityksiä, kyselystä selviää – Suomessa kannattaa vältellä kaksimielisyyksiä,

Tanskassa harvempi piti vitsejä häirintänä: Mieliäidkyselyssä kyseltiin seitsemässä Euroopan maassa, millainen miehen käyttäytyminen on seksuaalista häirintää. [Verkkolehtiartikkeli]. [Viitattu 25.11.2020]. Saatavana: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005445480.html>

Jyväskylän Yliopisto 6.9.2018. Kyselyiden analysointi. [Verkkosivu]. [Viitattu 5.12.2021]. Saatavana: https://www.jyu.fi/digipalvelut/fi/ohjeet/korppi-ohjeet/kyselyt/kysely_analysointi

Jyväskylän Yliopisto. 23.4.2015. Määrällinen tutkimus. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.4.2021]. Saatavana: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

L 8.8.1986/609. Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta.

L 11.6.1999/731. Suomen perustuslaki.

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). 12.2.2020. 12–15-vuotiaan seksuaalinen kehitys. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.3.2021]. Saatavana: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsenkasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-seksuaalinen-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). 15.5.2019. Lapsi sosiaalisessa mediassa. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.11.2020]. Saatavana: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/lapset-ja-media/lapsi-sosiaalisessa-mediassa/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). 4.2.2021. Seksuaalinen häirintä. [Verkkosivu]. [Viitattu 14.12.2021]. Saatavana: <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaiseminen/seksuaalinen-hairinta/>

Morrison, S. 24.11.2021. How to Handle Social Media Harassment. [Verkkojulkaisu]. Business News Daily. [Viitattu 12.12.2021]. Saatavana: <https://www.businessnewsdaily.com/2475-handle-social-media-harassment.html>

Niemi, S. 26.4.2019. Meltwater: Somekatsaus - Suomalaisten sosiaalisen median käyttö. [Blogikirjoitus]. [Viitattu 24.11.2019]. Saatavana: <https://www.meltwater.com/fi/blog/suomalaisten-somen-kaytto>

Oinas, M-M., Pietilä, M. & Tuohino, V. 2020. Kysy, kohtaa ja kuuntele: Opas seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä. [Verkkojulkaisu]. Oulu: Koordinaatti, Oulun kaupunki. [Viitattu 3.9.2021]. Saatavana: <https://koordinaatti.fi/system/files/2020-07/Kysyy%20kohtaa%20kuuntelee%20opas%20verkkoversio.pdf>

- Opetushallitus. 2021. Puhetta seksuaalisuudesta: Hyvän seksuaaliterveyden rakennuspalikat. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.3.2021]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/kouluikaisten-terveyden-polku/puhetta-seksuaalisuudesta>
- Pönkä, H. 17.4.2019. Sosiaalisen median katsaus 04/2019 PowerPoint-esitys [Ppt-tiedosto]. Oulu: Innowise. [Viitattu 24.11.2020]. Saatavana: <https://www.slideshare.net/hponka/sosiaalisen-median-katsaus-042019-laaja-versio>
- Rahja, R. 22.10.2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. [Verkkojulkaisu]. Bryssel: Mediakasvatusseura. [Viitattu 3.5.2021]. Saatavana: http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa1.pdf
- Raising children. 13.7.2021. Physical changes in puberty. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.12.2021]. Saatavana: <https://raisingchildren.net.au/pre-teens/development/puberty-sexual-development/physical-changes-in-puberty>
- Resnik, D. 23.12.2020. What Is Ethics in Research & Why Is It Important? [Verkkojulkaisu]. National Institute of Environmental Health Sciences. [Viitattu 12.12.2021]. Saatavana: <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/whatis/index.cfm>
- Sosiaalialan ammattikorkeakoulun kompetenssit. 29.4.2016. [Verkkojulkaisu]. Kuopio. [Viitattu 1.12.2021]. Saatavana: https://moodle.seamk.fi/pluginfile.php/479733/mod_resource/content/1/Uusitut%20kompetenssit.pdf
- Tastula, S. 30.1.2020. Dagmar: Sosiaalisen median trendikatsaus 2020. [Blogikirjoitus]. [Viitattu 24.11.2020]. Saatavana: <https://www.dagmar.fi/trendit/sosiaalisen-median-trendikatsaus-2020/>
- Vilka, H. 2011. Seksuaalinen häirintä. Juva: Bookwell oy.
- Vuori, J. 2021. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja: Tutkimusetiikka ihmistieteessä. [sähköinen tietoineisto]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavana: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomakkeen kysymykset

Liite 2. Saatekirje

Liite 1. Kyselylomakkeen kysymykset

Kysely yläasteikäisille liittyen seksuaaliseen häirintään sosiaalisessa mediassa

1. Minkä ikäinen olet?

- 12 vuotias
- 13 vuotias
- 14 vuotias
- 15 vuotias
- 16 vuotias

2. Sukupuoli

- Tyttö
- Poika
- Muu sukupuoli

3. Mitä seuraavista sosiaalisista medioista käytät?

- Instagram
- Snapchat
- Facebook
- TikTok
- Youtube
- WhatsApp
- Twitter
- Tinder
- Jodel
- Jokin muu, mikä? _____

4. Missä sosiaalisessa mediassa ajattelet nuorten joutuvan kokemaan eniten seksuaalista häirintää?

5. Oletko kokenut jossain sosiaalisen median kanavassa seksuaalista häirintää?

- Usein
- Joskus
- En koskaan
- En osaa sanoa

6. Oletko joutunut kokemaan nimittelyä sosiaalisessa mediassa?
(Esimerkiksi homottelu/huorittelu)

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

7. Oletko saanut ikäviä kommentteja liittyen vartalosi tai seksuaalisuuteesi?

- Päivittäin
- Viikoittain
- Harvemmin
- En koskaan

8. Oletko joutunut vastaanottamaan kuvia tai muuta aineistoa, jonka olet kokenut ahdistavaksi/epämiellyttäväksi?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

9. Oletko saanut epämiellyttäviä viestejä tai soittoja, jotka olet kokenut ahdistaviksi?

- Usein
- Joskus
- Harvemmin
- En koskaan

10. Onko sinulta kiristetty tai vaadittu kuvia, joissa esiinnyt vähäpukeisena/alastomana?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

11. Jos olet kokenut seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa, oletko maininnut asiasta toiselle osapuolelle, että olet kokenut hänen käyttäytymisensä ahdistavana/häiritsevänä?

- Aina
- Joskus
- En koskaan

12. Jos olet kokenut seksuaalista häirintää sosiaalisessa mediassa, oletko kertonut asiasta, esimerkiksi joillekin seuraavista:

- Vanhemmat/isovanhemmat
- Opettaja
- Kouluterveydenhoitaja
- Koulukuraattori
- Ystävät
- Joku muu: _____

13. Onko seksuaalisesta häirinnästä sosiaalisessa mediassa keskusteltu koulussa riittävästi?

- Täysin riittävästi
- Melko riittävästi
- Ei lainkaan riittävästi

Liite 2. Saatekirje

Hei,

Olemme kaksi nuorta sosionomiopiskelijaa Seinäjoen ammattikorkeakoulusta. Opintomme on parhaillaan siinä vaiheessa, että teemme opinnäytetyötämme. Opinnäytetyössä aiheenamme on nuorten seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa, jonka avulla haluamme saada selville, kuinka paljon yläasteikäiset nuoret joutuvat kokemaan seksuaalista häirintää. Olemme luoneet kyselyn aiheeseemme liittyen ja tarkoituksena olisi jakaa kysely 7–9-luokkalaisille opiskelijoille. Alun perin suunnitelmissamme oli toteuttaa kysely paikan päällä, mutta vallitsevan tilanteen vuoksi olemme luoneet verkkokyselyn.

Olisiko meillä mahdollista tehdä tutkimuskysely juuri teidän koulunne muutamalle luokalle? Pohdimme, olisiko kysely mahdollista yhdistää, esimerkiksi terveystiedon tunnille, jolloin oppilaat voisivat vastata kyselyyn oppitunnin aikana. Jos tämä järjestely olisi mahdollista, voisimme lähettää teille saatekirjeen, jossa ohjeistamme kyselyn tekemisessä. Jos haluatte nähdä kyselyn etukäteen, voimme sen teille lähettää sähköpostin välityksellä.

Toivottavasti kuulemme teistä pian.

Ystävällisin terveisin

Noora Rantala & Janniina Korkiamäki